

Biblicum

– tidskrift för biblisk tro och forskning

- Kyrkans sanna förnyelse
- Profeten Jesajas bok (forts.)
- Jesus och barnen
- Gardells Jesus
- Vetenskap och tro

Nr 2 2009 Årg. 73

INNEHÅLL

Redaktionellt	49
Kyrkans sanna förnyelse. August Pieper	52
Profeten Jesajas bok, del 2. SE	59
<i>Frågor och svar</i>	67
Jesus och barnen. SE	75
<i>Utblick över samtiden</i>	78
<i>Litteratur</i>	86
<i>Gåvoredovisning</i>	97

BIBLICUM – tidskrift för biblisk tro och forskning

Ansvarig utgivare: Stefan Hedkvist.

Redaktör: Seth Erlandsson

Redaktionskommitté: Seth Erlandsson, Stefan Hedkvist, Alvar Svenson,
Egil Edvardsen och Kjell Petter Bakken.

Tidskriften utkommer med fyra nummer per år.

Prenumerationspris: 200 svenska kr (stud 100 kr),
prenumeranter i Norge betalar 220 norska kr (stud 110 NOK),
prenumeranter i Danmark betalar 215 danska kr (stud 110 DKK),
prenumeranter i Finland och övriga Europa betalar 26 euro (stud 16 EUR),
prenumeranter i övriga världen 30 euro (stud 20 EUR).

Plusgiro Sverige 152335-6

DnB NOR Norge 7877.08.15400

SAMPO Finland 800017-70843747

Tidskriftens expedition:

Ingvar Adriansson, Släntvägen 10, S-331 35 Värnamo

E-mail: biblicum@bredband.net

Redaktionens adress:

Seth Erlandsson, Vitmåragatan 9B, 722 26 Västerås

E-mail: seth.erlandsson@tele2.se

Glöm inte anmäla adressändring.

BIBLICUM

tidskrift för biblisk tro och forskning

2/2009

Redaktionellt

Ingen som studerar Bibeln kan undgå att se hur rikt dess innehåll är. Bibeln innehåller ju inte mindre än 66 böcker av olika karaktär: psalmer, ordspråk, brev, profetior om en kommande Frälsare och deras förundransvärda uppfyllelse i Jesu födelse, liv och gärningar. Vilken annan boksamling binds samman av en frälsningshistoria som sträcker sig från världshistoriens första dagar till världshistoriens sista dag, en historisk exposé om synd och nåd, svek och trohet, dom och frälsning?

Det som främst hindrar människor från att ta del av Bibelns rikedom och förstå vad Bibeln verkligen lär är en rad förutfattade meningar om Bibeln. Många tror att Bibeln innehåller en förlegad världsbild och en gången tids vidskepliga tankar. Bibelkritiker och darwinister har bidragit till att underminera Bibelns auktoritet som Guds inspirerade, alltigenom tillförlitliga ord. Dessa påstår om och om igen att det är en ovetenskaplig och förlegad tro att en god Skapare har skapat vårt genialt konstruerade universum och att han inför en rad ögonvittnen verkligen har uppenbarat sig i en unik frälsningshistoria som kulminerar i Jesu Kristi försoningsverk. Tror man att dessa påståenden har saklig grund blir Bibeln oförståelig och mindre angelägen att studera.

Denna tidskrift vill hjälpa människor att se vad man går miste om, när man luras att tro att Bibeln är en bristfällig mänsklig bok med tvivelaktiga människotankar och därför knappast värd att närmare studera. Det finns så mycket att upptäcka och lära sig, om vi låter bibeltexterna komma till tals på sina egna villkor, som Guds särskilda uppenbarelse och undervisning till oss. Genom att lyfta fram vad som verkligen står i

Bibelns hebreiska och grekiska grundtexter vill vi tydliggöra vad Bibelns profeter och apostlar verkligen menar. Vi vill underlätta förståelsen av bibelställen som kan vara svåra att förstå. När man får hjälp att se vilket rikt och uppbyggande budskap Bibeln har uppfylls man med glädje och ny iver att lära känna Bibelns budskap ännu bättre. Det är vad vi hoppas kunna bidra med genom denna tidskrift.

Nu kanske någon tänker att vi menar oss förstå och kunna allting som har med Bibeln att göra. Men så är inte fallet. Vi är långt ifrån fulllärd och har många brister. Bibeln är så rik att vi ständigt har mycket att studera och lära känna bättre. I detta sammanhang vill jag hänvisa till en fin andakt i häftet *Meditations* från den 24 april 2009 (utgivet av Northwestern Publ. House) som visar hur vår iver för ett grundligt bibelstudium kan missförstås:

En äldre kvinna frågade en missionär om han kunde studera Uppenbarelsebooken med henne. När han frågade: "Varför då?" svarade hon: "Jag vet att jag inte kan komma till himlen om jag inte förstår hela Bibeln, och det här är den bok som jag har mest problem med." Missionären svarade: "Om det är sant att man måste förstå hela Bibeln för att komma till himlen, kommer inte heller jag dit. Jag behöver förstå mer och bättre varje dag, och jag hoppas kunna växa i kunskap hela livet. Gud säger aldrig att man måste förstå hela Bibeln för att komma till himlen. Han säger att vi behöver tro på Jesus. Så kanske vi bör börja vårt studium med att samtala om Jesus." Och det gjorde de och hon trodde på Jesus.

I vår tid talas det ofta om förändring och många undrar vad kyrkorna bör ändra på när människor inte kommer till gudstjänsterna. Men är det så konstigt att det andliga livet tynar bort när allt möjligt allmänreligiöst svammel predikas från många predikstolar? I detta nummer presenteras en artikel som tar upp frågan om kyrkans sanna förnyelse. Vad behöver ske för att en biblisk förkunnelse ska ljuda tydligt och klart från kyrkans predikstolar?

Genomgången av profetens Jesajas bok, kapitel för kapitel, fortsätter i detta nummer. Bibelns profetböcker har så mycket att ge, om vi ger akt på den historiska bakgrunden och ser den röda tråden när profeten tydliggör sitt budskap genom att förkunna både dom och frälsning, både lag och evangelium. Frågan om vem Jesus är får stort utrymme i detta nummer med anledning av en nyligen utkommen bok som på det grävsta förvanskar vad Bibeln lär om världens ende Frälsare. Andra

skrifter som tas upp är en bok om "Vetenskap och tro" och ett häfte som på gnostiskt vis marknadsför panteism som om det vore fråga om biblisk tro.

De som i första hand vill läsa korta artiklar hänvisas till avdelningen "Frågor och svar". Där besvaras bl.a. följande frågor: Vad menas med uppsåtlig synd? Varifrån kom djävulen och det onda? Har man och kvinna samma värde? Under avdelningen "Utblick över samtiden" berörs ämnen som Könsneutrala äktenskap, En annan Jesus och En uppståndelsetro utan att Jesus uppstått kroppsligen.

Vi tackar våra läsare för stöd och uppmuntrande kommentarer. Vi är i stort behov av frivilliga gåvor och hoppas på fortsatt stöd. Det skulle glädja oss mycket om vi fick hjälp med att nå ut till nya läsare och få nya prenumeranter. Våra läsare tillönskas en välsignad sommar!

Red.

Kyrkans sanna förnyelse

Prof. August Pieper höll i augusti 1919 i New Ulm, Minnesota ett fördrag om Kyrkans sanna förnyelse som är värt att uppmärksamma också idag, 90 år senare. Föredraget är mycket långt (27 tätskrivna A-fyrasidor) och hölls när "The Evangelical Lutheran Joint Synod of Wisconsin and Other States" hade sin 15:e kyrkokonferens. Föredraget har översatts från tyska till engelska av prof. Heinrich J. Vogel med titeln "The True Reconstruction of the Church". Det publicerades senast i band 3 av "The Wauwatosa Theology", sid. 295-345 (Milwaukee: Northwestern Publishing House, 1997). Detta korta sammandrag vill förmedla en del av det långa föredragets innehåll, fortfarande högaktuellt.

Det talas ofta om behovet av förnyelse eller rekonstruktion i många sammanhang. När det gäller kyrkan finns det många tankar om hur en förnyelse borde se ut och gå till. Bland olika förslag finns tanken på en förenkling av budskapet så att olika samfund kan slås samman till en enda stor kyrkoorganisation. Vår tid, säger man, kräver en andlighet som präglas av vidsynthet och kärlek.

För kyrkans sanna förnyelse är detta inte lösningen. Kyrkans sanna förnyelse är beroende av det liv som bara Gud kan skapa genom sitt ord. Endast evangeliet om Jesus Kristus kan föda människor på nytt och inlemma dem i "de heligas samfund", Kristi kyrka. Därför är kyrkans ve och väl helt beroende av Guds heliga ord, den Heliga Skrift. Predikar inte kyrkan Guds ord rent och klart undermineras kyrkans andliga liv. "Tron kommer av predikan och predikan i kraft av Kristi ord" (Rom. 10:17). Förvrängningar av det apostoliska vittnesbördet om Kristus leder till andlig död (Gal. 1:7-9). "Guds ord är levande och verksamt. Det är skarpare än något tveeggat svärd" (Heb. 4:12). Det vänder inte tillbaka tomt utan verkar vad Herren vill (Jes. 55:11). "Salig är den som

har sin glädje i Herrens undervisning” (Ps. 1:2). ”O, att du hade lyssnat på mina bud! Då skulle frid flyta till dig som en ström och din rätt som havets vågor” (Jer. 48:18). ”Hör, så får er själ leva!” (Jes. 55:3).

Vi behöver andlig förnyelse

Ve den kyrka som tror sig inte behöva förnyelsen från Herren och likt kyrkan i Laodicea säger: ”Jag är rik, jag har vunnit rikedom och behöver ingenting.” Så här svarar Herren Kristus: ”Du vet inte att just du är eländig, beklagansvärd, fattig, blind och naken” (Upp. 3:17). Det är uppenbart att det andliga livet hos oss är i avtagande. Vi har haft evangeliet i dess sanning och renhet i överflöd ibland oss och betraktar det nu inte längre som något alldeles fantastiskt. I våra kristna hem använder vi allt mindre Guds ord i regelbundna andakter. Bönen är trons vitala andning, den troendes pulslag. Men där andningen och pulsen upphör, där inträder döden. Där man inte längre ber, där finns inte längre något andligt liv. Där läsningen av Guds ord och familjeandakten försvunnit kan följande skylt sättas över ingången: ”Här har de namnet om sig att de lever, men de är döda.”

Kristna ber ständigt. Tron är inte bara ett liv *från* Gud utan också ett liv *med* Gud och *inför* Gud, en oavbruten gemenskap med Gud. En kristen som inte ber är en lunga som inte andas, ett hjärta som inte slår, en kropp som inte lever. Där det är lite bön, där bönen är svag och trött och kall eller består bara av halvhjärtade suckar, där är trons liv nära att dö. Hur mäktigt har inte den världsliga andan gripit tag i vårt kristna folk! Den kännetecknas av girighet, önskan att bli rik, att tjäna pengar.

Var och en av oss bör fråga sig: Är min kristendom, min tro alltjämt kraft och liv eller bara en yttre form och vana? Är det Kristus och hans nåd som verkligen är mitt hjärtas enda styrka eller är det världsliga ting? Vänder jag mina tankar och önskningar till det som är där ovan eller bara till det som är på jorden? Är jag fortfarande en som ber? Används Guds ord fortfarande i mitt hus?

Vi professorer, pastorer och lärare! Vi om några har kallelsen att avvärja det som hotar tron. Det är ängeln, dvs. biskopen för kyrkan i Sardes, som får uppmaningen från Kristus: ”Vakna upp och håll dig vaken och stärk det som är kvar och som var nära att dö!” Finns det inte tre hela brev av aposteln Paulus i den heliga Skrift som förmanar oss till trohet i vår tjänst? Säger inte Herrens profet: ”Jag har satt dig till väktare för Israels hus för att du på mitt uppdrag ska varna dem... När jag

säger till den ogudaktige: Du ogudaktige, du måste dö! och du då inte varnar honom för den väg han går, så ska den ogudaktige dö genom sin missgärning, men hans blod ska jag utkräva av din hand” (Hes. 33:7-8).

Gradvis har vi lämnat *vår första kärlek* (Upp. 2:4) och kallnat mer och mer. Vårt bedjande och studerande har minskat, våra predikningar har blivit mer intellektuella, vårt undervisande en börda, hembesöken försumrats och vi har blivit mer och mer likgiltiga. Formerna är kvar men anden, det andliga livet, tynar. Det var så kyrkan i Tyskland dog. På Luthers tid var allt ännu levande och aktivt. 35 år efter hans död hade ren lära och rätt praxis upprättats överallt inom de lutherska områdena. Ungefär 70 år senare (cirka 1650) var det fortfarande så - men dessvärre på många håll dött (A. Pieper säger enligt den engelska översättningen ”almost everywhere”, av red. här något nedtonat till ”på många håll”), mestadels bara ett stoltserande med ren lära och en kärlekslös kamp för ortodoxi (”for the most part a mere boasting concerning pure doctrine and a loveless struggle for orthodoxy”). Pietism och skenhelighet var den första reaktionen mot detta. Men det var t.o.m. värre än den död som funnits hittills, för den var gärningsrättfärdig och fariseisk. Rationalism och otro, motsatt ytterlighet och värre än båda, översköljde kyrkan, och predikstolen och katedern blev säten för Satan.

Hur kan och bör förnyelsen gå till?

Låt ingen säga: Vi kan inte göra någonting. Låt mig använda en bild: Du har alltså en eller två tändstickor i din ficka, tändstickor som en tålmodig och trofast Gud har bevarat åt dig. Människa, varför tänder du inte en av dem? *En av dessa tändstickor är bönen*. Just det, bönen. Du kan fortfarande be, eller hur? Eller kan du inte längre det? Så sorgligt! Vilket fruktansvärt tecken på djup andlig stagnation i vår kyrka om inte bara folket utan också herdarna och lärarna inte längre kan be på rätt sätt! Har vi glömt Herrens uppmaning: ”Ropa till mig på nödens dag, så ska jag rädda dig, och du ska ära mig” (Ps. 50:15). Låt oss inte bara be bordsbön utan också bruka morgon- och aftonbön regelbundet. Det förekommer inget fritt böneliv i våra familjer längre! Är inte den kärleksfulla uppmaningen och de härliga löftesorden skrivna för oss: ”Bed och ni ska få, sök och ni ska finna, bulta och dörren ska öppnas för er” (Matt. 7:7). ”Om ni som är onda förstår att ge era barn goda gåvor, hur mycket mer ska då inte er Fader i himlen ge den helige Ande åt dem som ber honom” (Luk. 11:13).

Vi har alltjämt så mycket ande kvar att vi kan resa oss upp och framföra följande vädjan: ”Käre Far, ge mig för min Frälsares skull din helige Ande som du har lovat att ge mig.” *Da ska löftet uppfyllas hos oss, om inte Gud ska bli en lögnare.* Vi bör inte och vill inte heller be om ett specifikt *mått* av Anden, utan vi ber om så mycket som är nödvändigt för att rädda våra själar som ett brinnande vedträ ur elden, så mycket som är nödvändigt för att inte förlora vår andliga kraft utan dagligen bli starkare, så mycket som är nödvändigt för att troget kunna utföra vårt uppdrag och uppbygga de själar som anförtrotts åt oss och göra så att de överflödar i goda gärningar, så mycket som är nödvändigt för att föra hans evangelium ut till hela världen och samla in Guds utvalda, så att kyrkan inte går under i vår mitt utan snarare blir starkare inåt och utåt. Kort sagt, han har lovat oss tillräckligt med Ande och kraft och mer än nog hans kyrkas förhållande och fullkomning, och han ska ge det åt oss om vi inte upphör att be om det. Detta är det ena medlet för en verklig förnyelse av kyrkan.

Det andra är det nya livet i det uppenbarade Ordet, i evangeliet, i Skriften. Gud ger inte sin Ande och tron till någon på annat sätt än genom det yttre Ordet. Ordet är ande och liv, idel gudomlig kraft, gudomlig eld. Ingen kan sitta i en het ugn utan att bli varm. Ingen kan leva i Ordet, i evangeliet, utan att bli upplyst av dess ljus, värmd av dess glöd, upptänd av dess eld, stärkt av dess kraft och uppfylld av dess Ande, såvida han inte är helt förhärdad, förstenad eller mumifierad. O, om återigen vi professorer, pastorer och lärare levde och vandrade och sökte i Ordet, hur glädjestrålände, hur ljusa, hur klara, hur varma, hur heta, hur glödande, hur kraftfulla, hur starka, hur mäktiga skulle inte våra hjärtan bli i anden, hur skulle inte våra predikningar och vår undervisning gripa våra åhörarens hjärtan, övertyga dem, övervinna dem, så att kyrkan skulle bli en verklig Sarons slätt, ett Eden, en Guds trädgård! (Jes. 35; 51:3; 65:10).

Den som på rätt sätt och med välsignelse vill studera Skriften, så att han själv blir upplyst, värmd och fylld med den helige Ande och med kraft från höjden, *måste framför allt läsa, söka begrunda och studera för sitt eget hjärta, för sin egen uppbyggelse och styrka* – med den bön som ständigt återkommer i den 119:e psalmen: Herre, lär *mig*, undervisa *mig*, led *mig*, styrk *mig*, öppna *mina* ögon så att jag ser undren i din undervisning! Detta måste ske med denna innebörd: böj *mitt* hjärta till

ditt vittnesbörd, *vederkvick* mig med din rättfärdighet, låt mig *erfara* din nåd, min själ *flämtar* efter din frälsning.

Hur ägnar sig en person åt ett sådant Skrifstudium? Först av allt, glöm inte att bara ett tomt kärll kan fyllas. Herren säger: "Hör på, alla ni som törstar, kom hit till vattnet" (Jes. 55:1). Det vi erbjuds dricka är evangeliets sanning, Skriftens nåd och sanning. Läs, studera hungrigt och törstig med ivrig bön om mer kunskap om nåden, om att din tro stärks, om att ditt sinne helgas, om ande och kraft att rätt undervisa och predika.

Men det finns också mycket i Bibeln som är svårt att förstå, som t.ex. profeterna, Job och flera av breven. I dessa är några av de grundläggande lärororna ytterligare förklarade, grundligare bevisade, tydligare garderade mot missuppfattningar, presenterade i sitt historiska sammanhang, förklarade med hjälp av bilder och poetiskt utbroderade. Skriften är så rik med enkel och sammanflätad kunskap om frälsningen att, som Augustinus har sagt, ett barn kan vada genom dessa vatten och en elefant drunkna i dem. Den fulla förståelsen av den komplicerade ytterligare för oss av det faktum att den ursprungligen skrev på för oss främmande språk, och ingen översättning kan fullt ut uttrycka vad grundtexten säger. Ingen har förstätt Skriften helt och fullt. Också den mest utbildade forskare förblir en student och amatör, vilket Luther medger om sig själv.

En sak till om Bibeln som gäller vår själ och *vårt hjärta*: Bibeln är inte en katalog över läror och läropunkter som t.ex. den athanasianska trosbekännelsen med ett "måste" före och efter varje punkt. Den är ingen dogmatik, dvs. ingen systematisk samling av teologiska begrepp, avsedd bara för intellektet. Den är inget filosofiskt system som syftar till att förklara för oss de kulturella förhållandena i dagens värld. Skriften är en levande predikan med tusen regnbågsskimrande färger, en predikan som berättar och undervisar, sjunger och suckar, hoppar och dansar, dundrar och hotar, tröstar och styrker, varnar och uppmuntrar, alltid överflödande med de ädlaste tankar, men fyllda med eld och kraft. O Genesis, o ni Psaltarsalmer, o Job, o Jeremia och Jesaja, Matteus, Johannes och Paulus! Hur kan ni inte berätta om Guds underbara gärningar och underbara tillvägagångssätt på ett sådant sätt att man andlöst måste lyssna! Hur kan ni inte klaga över kyrkan och de kristnas bedrövelse så att våra hjärtan blöder! Hur kan ni inte måla hur grotesk synden är och blåsa i domsbasunen så att varje fiber i det mänskliga hjärtat darrar! Hur kan ni inte undervisa om den himmelska kärleken och Guds nåd i Kristus Jesus så att hjärtat aldrig upphör att förundra sig och ständigt fylls av

större förundran så att det aldrig kan få nog av att höra! Hur kan ni inte trösta som en mor tröstar! Hur kan ni inte fylla hjärtat med glädje och mod, med kraft och trots, så att en person är viss om att han med Guds hjälp kan hoppa över en mur och förstöra döden, djävulen, världen och helvetet i Herrens namn!

Skriftens ord innehåller inte bara förståelse utan överallt också hjärta och själ, känsla och kraft som griper hjärtat, uppväcker det och tar med sig det. Genom båda sakerna verkar den helige Ande sitt gudomliga verk i oss: ånger, tro, kärlek, helgelse, iver och kraft. Ja, verkligen, *Maria, inte Marta, har utvalt den goda delen. Detta måste förnya kyrkan.* Början måste göras av oss, kyrkans lärare. Genom noggrant studium av Skriften måste vi lära oss allt bättre att erfara dess gudomliga kraft i våra egna hjärtan. Sedan kommer våra ord att också förmedla det till andra och skapa en ny ande också hos våra åhörare.

Den värsta fienden till den nya ande som vi får genom att sitta vid Jesu fötter är vårt mänskliga förnuft

Paulus skriver: ”Den naturliga människan tar inte emot det som tillhör Guds Ande. Det är dårskap för henne, och hon kan inte förstå det, eftersom det måste bedömas på ett andligt sätt” (1 Kor. 2:14). Han skriver också: ”Vi predikar Kristus som korsfäst, för judarna en stötesten och för hedningarna en dårskap” (1 Kor. 1:23). Herren syftar på samma sak när han enligt Matteus 11:25f säger: ”Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de små. Ja, Fader, detta var din goda vilja.” Paulus menar inte att Skriftens grammatik - språket, orden och meningarna - inte kan förstås av den naturliga människan. Detta kan den otroende lätt förstå, eftersom det är naturligt språkbruk. Men *människan kan inte med sitt förnuft förstå att detta som den helige Ande säger är sant.* Det är dårskap för henne, hon tycker att det är en massa nonsens. Enligt det mänskliga förnuftet är det omöjligt, det motsäger de grundläggande lagarna för hennes uppfattningsförmåga och tänkande. Därför kan hon inte förstå det och hålla det för sant. ”Det måste bedömas på ett andligt sätt.”

Kan då inte det mänskliga förnuftets slughet vederläggas?

Jo visst, på ett formidabelt sätt. Gud gör det i sitt ord, särskilt i Jobs bok. Denna bok skrevs just med syftet att det mänskliga förnuftets slughet skulle komma på skam. ”Vem är denne som fördunklar mitt råd med

ord utan förstånd? ... Var fanns du när jag lade jordens grund? ... Är det genom din visdom som höken stiger och breder ut sina vingar mot söder? ... Vem har givit mig något som jag måste betala igen? Mitt är allt som finns under himlen” (Job 38-41). Aposteln Paulus svarar det högmodiga förnuftet på samma sätt: ”Du människa, vem är du som går till rätta med Gud? Inte kan väl det som formas säga till den som formar det: Varför gjorde du mig sådan? Har inte krukmakaren den rätten över leret att av samma klump göra ett kärl för hedrande användning och ett annat för mindre hedrande?” (Rom. 9:20-21).

När människan med sitt förnuft tillrättavisar Gud gör hon sig skyldig till ett fruktansvärt högmod och blir *överbevisad om högmod*. Vem och vad är en människa som försöker sig på att döma Gud utifrån sitt ynkliga sinne och förnuft när det gäller hans väsen och gärningar? Hur stort är inte Guds sinne och förstånd och hur stor är inte hans vishet och makt? Hans förstånd är inte begränsat av vissa logiska lagar utan sträcker sig långt utöver alla lagar, lagar som styr naturen och det mänskliga sinnet, grundade av honom. Hur kan en begränsad mänsklig varelse, denna lilla skapelse, förstå den obegränsade Gudens sinne, universums Skapare och Uppehållare? *”Vem har mätt vattnen i sin kupade hand och tagit mått på himlens vidd med sina utspända fingrar? Vem har samlat stoftet på jorden i ett måttkar, eller vägt bergen på en våg och höjderna i en vågskål? Vem har utforskat HERRENS ande, och vem kan ge honom råd och undervisa honom? Vem rådfrågar han för att denne ska ge honom förstånd och lära honom den rätta stigen, lära honom kunskap och visa honom förståndets väg?”* (Jes. 40:12-14). *”Om en människa vill gå till rätta med honom kan hon inte ge svar på en sak bland tusen”* (Job 9:3).

SE

Profeten Jesajas bok - del 2 i en artikelserie

(forts. från *Biblicum* 4/08, s. 151-158)

Kapitel 3:1-15, Judas och Jerusalems eländiga tillstånd

Jesaja förkunnar (det hans namn betyder): ”*Det är HERREN (Jahu) som är frälsningen = Jeshajáhu.*” Men i kapitel 3 står inte frälsningen utan folkets stora synd och avfall från Gud i centrum. Folkets synd tydliggör det stora behovet av en frälsning som övergår mänsklig förmåga. Föregående kapitel slutade med en uppmaning som Juda och Jerusalem borde ta till sig: ”*Förlita er inte på människor, som bara har en vindpust i sin näsa!*” (2:22), en uppmaning som upprepas flera gånger i Bibeln, t.ex. i Ps. 146: ”*Lita inte på furstar, inte på människor som ej kan frälsa. När deras ande lämnar dem, vänder de åter till stoft*” (v. 3f).

Folket borde lyssna till Gud men gör det inte. ”*Mitt folk förstår ingenting*”, skriver Jesaja redan i inledningskapitlet (1:3). Det är därför det verkligen står illa till i Juda och Jerusalem. I kapitel 3 ger profeten en lång lista på vad avfallet från Gud leder till: brist på Guds stöd, brist på bröd och vatten (v. 1), brist på goda ledare och kunniga medarbetare (v. 2-3), kaos, vanstyre och förtryck i stället för goda samhällsförhållanden (v. 4-5). ”*Jerusalem vacklar och Juda faller, därför att de med tal och gärningar står emot HERREN*” (v. 8).

Folket skäms inte för sin ogudaktighet utan stoltserar med den. ”*Liksom Sodomsk folk bedriver de sina synder öppet*” (v. 9). Men det finns inte bara ogudaktiga i Jerusalem och Juda utan också rättfärdiga (v. 10). Med ”rättfärdiga” menar Jesaja (liksom t.ex. Psaltaren och Ordspråksboken) syndare som ångrar sin synd och tar emot Guds erbjudande om syndaförlåtelse och hans rättfärdighetsförklaring, att de i Guds ögon räknas som snövita: ”*Om era synder än är blodröda ska de bli snövita*” (Jes. 1:18). Till skillnad från de ogudaktiga ärar de Gud genom att ta emot frälsningens gåva, Guds tillräknade rättfärdighet. Mitt i ett avfalligt Juda ska det tack vare Guds godhet och frälsande nåd gå den rättfär-

dige väl. Men den ogudaktige, som bara har sina egna otrosgörningar att lita till, ska det gå illa: *"Han ska vedergällas efter sina gärningar"* (v. 11).

Upp och nervända förhållanden skapas när männen handlar opproiskt mot Gud och vägrar ta sitt ledaransvar (*"Sätt inte mig till ledare för folket"*, v. 7): *"Mitt folks förtryckare är barn, och kvinnor härskar över det"* (v. 12). De kvinnor det här handlar om är förmodligen de högmodiga kvinnor som beskrivs närmare i v. 16-23. *"O, mitt folk, dina ledare för dig vilse och fördärvar den väg du skulle gå"*, utbrister profeten med smärta (v. 12). Folket drabbas därför av Herrens dom och åtalspunkten lyder: *"Ni har skövlut vingården. Rov från de fattiga finns i era hus"* (v. 14). Bilden av folket som Herrens vingård återkommer mera utförligt i 5:1-7.

Kapitel 3:16-4:1, domen över "Sions döttrar"

Ytlighet, högmod och lyx bland Jerusalems kvinnor åskådliggör människornas självdyrkan och högmod, och högmod visar sig gå före fall. Jesaja förutsäger Herrens dom i form av krig, ödeläggelse och landsförvisning. Jesaja ser hur både de högmodiga kvinnorna och männen drabbas av krigets förbannelse: *"Det ska bli stank i stället för ljuvlig doft, rep i stället för bälte, skalligt huvud i stället för fint uppsatt hår, hölje av säcktyg i stället för högtidsmantel, märken av brännjärn i stället för skönhet. Dina män ska falla för svärd och dina hjältar i strid"* (v. 24-25).

Sion kan på den dagen liknas vid en utblottad änka, utan man och familj: *"Utblottad ska hon sitta på marken"* (v. 26). Jämför Jeremias ord: *"Hur övergiven sitter hon inte, den folkrika staden!"* (Klag. 1:1). Sion och Sions döttrars ytliga ära blir utbytt mot vanära. Men de är blinda för grundorsaken till sin vanära och förstår inte att Messias, "HERRENS telning" (4:2ff), är deras enda räddning. De vänder inte om till HERREN utan söker ta bort sin vanära med hjälp av egna knep. De ägnar sig åt ett köpsläende om de män som finns kvar efter krigets härjningar: *"På den dagen ska sju kvinnor ta tag i samma man och säga: 'Vi vill själva föda och klä oss. Låt oss bara få bära ditt namn! Ta bort vår vanära!'"* (4:1).

Kapitel 4:2-6, "Herrens telning"

Jesaja förkunnar både dom och frälsning, både lag och evangelium. Här vänder Jesaja blicken från dom till frälsning, från förnedring och vanära till den rätta upphöjelsen och äran tack vare "HERRENS telning": *"På den dagen ska HERRENS telning bli till härlighet och ära och landets frukt till stolthet och prydnad för den räddade skaran av Israel"* (v. 2). Jesaja har

inte bara sett domen över de ogudaktiga i Jerusalem utan samtidigt den kommande Messias. Kap. 4:2-6 knyter på ett passande sätt an till och avslutar det avsnitt i Jesajaboken (kap. 2-4) som börjar med den tröstande profetian i 2:2-4. Hela folket ska inte gå under. HERREN har en kvarleva i Sion ”som är upptecknad till liv” (v. 3).

Termen ”HERRENS telning” eller ”späda skott”, på hebreiska *tzä-mach JHWH*, är en term för Messias, en term som senare också profeterna Jeremia och Sakarja använder sig av: ”Se, dagar ska komma, säger HERREN, då jag ska låta en rättfärdig telning (*tzämach*) växa upp åt David” (Jer. 23:5). ”Se, dagar ska komma, säger HERREN, då jag ska uppfylla det löfte som jag har talat angående Israels hus och Juda hus. I de dagarna och på den tiden ska jag låta en rättfärdig telning (*tzämach*) växa upp åt David” (Jer. 33:14f). ”Se, jag ska låta min tjänare Telningen (*tzämach*) komma” (Sak. 3:8). ”Så säger HERREN Sebaot: Se, en man, hans namn är Telningen (*tzämach*)” (Sak. 6:12). Termen ”det späda skottet” eller ”telningen” om Messias vill göra klart att Messias kommer i yttre ringhet fastän han är, för att använda Johannes ord, ”Konungarnas Konung och herrarnas Herre” (Upp. 19:16).

I kap. 11:1 använder Jesaja ett annat ord med samma betydelse för Messias yttre ringhet som Davids son, nämligen *netzär*: ”Ett skott ska skjuta upp ur Isaï avhuggna stam, en telning (*netzär*) från hans rötter ska bära frukt. Parallellt med benämningen ”HERRENS telning” i 4:2 står ”landets frukt”. Messias ska komma från det land som Gud lovat åt Abraham och han ska genomföra sin frälsningsgärning i Israels och Juda land. Som ärtling till Isaï ska han födas i Davids stad Betlehem. Men som en ringa telning (*netzär*) ska han växa upp. Matteus skriver: Han växte upp i den ringa staden *Natzareth* ”för att det skulle uppfyllas som var sagt genom profeterna att Jesus skulle kallas nasaré (en *netzär*, på grekiska en *natzoraios*)” (Matt. 2:23).

Genom sin Telning ska HERREN tvätta bort Sions orenhet och skuld. Det sker ”genom domens och reningens ande” (v. 4). Reningen, syndaförlåtelsen, kan inte ske utan dom. Messias tar domen för människornas synd på sig. ”Straffet var lagt på honom”, skriver Jesaja längre fram i sin bok (53:5). Paulus förklarar: ”Syndens lön är döden” (Rom. 6:23) och ”en har dött i allas ställe, och därför har alla dött” (2 Kor. 5:14). Tack vare Messias ställföreträdande försoningsverk är HERREN en säker tillflykt för alla som flyr till honom.

Det sanna Sion förlitar sig på Messias rening och består av både tro-

ende judar och troende från "alla hednafolk" (se 2:2). I den här världen utsätts de för olika prövningar: storm och regn och dagens hetta. Men HERREN är lik en hydda som "ger dem skugga om dagen undan hettan och tillflykt och skydd undan storm och regn" (v. 6). Och precis som Israels barn vid uttåget ur Egypten och under ökenvandringen fick skydd och ledning genom moln- och eldstoden, ska den troende kvarlevan ledas och skyddas av "en molnsky om dagen och skenet av en flammande eld om natten" (v. 5). HERREN är deras skydd, deras vägledning, deras härlighet både dag och natt.

Kapitel 5:1-7, vingårdssången

Detta kapitel inleds med profetens lovsång till HERREN Sebaot för hans stora godhet och uppoffrande gärningar mot sin vingård. "För HERREN Sebaots vingård är Israels hus och Juda folk hans älsklingsplantering" (v. 7). Gensvaret på Herrens godhet och nåd borde vara kärlek tillbaka, och så är fallet med Jesaja och alla troende. Jesaja älskar HERREN och kallar honom "min älskade" (5:1). Men dessvärre möts Herrens godhet i stor utsträckning med otro, ofattbar otacksamhet och orättfärdigt handlande. "Ni har skövlut vingården. Rov från de fattiga finns i era hus", kunde vi läsa redan i 3:14. HERREN frågar: "Vad kunde mer göras för min vingård än vad jag har gjort för den? Varför bar den vilddruvor, när jag väntade att den skulle bära äkta druvor?" (v. 4). Denna fråga upprepas av Herren i Jeremias bok: "Jag hade planterat dig som en ädel vinstock av helt och hållet äkta slag. Hur har du då kunnat förvandlas för mig till vilda rankor av en främmande vinstock?" (Jer. 2:21). I Nya testamentet anknyter Jesus till Jesaja 5:1ff i sin liknelse om de onda vingårdsarbetarna (se Matt. 21:33-44, Mark. 12:1-11 och Luk. 20:9-18).

Orsaken till folkets otro och avfall är inte brister i Herrens godhet och oförtjänta nåd. Jesaja gör det helt klart i sin sång att Herren inte varit snål på godhet utan gjort allt som kan göras: han valde en idealisk plats för vingården ("en bördig bergssluttning", v. 1), grävde om den, rensade den från stenar, planterade ädla vinstockar, byggde ett vaktorn och högg ut ett presskar (v. 2). Allt var färdigt för en god skörd. Men vad blir resultatet? I stället för äkta druvor sura vilddruvor! (v. 2). Trots allt det goda som Gud har gjort för sina barn (jämför 1:2) vänder de sig bort från honom och gör allt möjligt ont.

Det är folkets otro som är orsaken till att folket drabbas av Guds dom, inte brister i Guds godhet och nådiga omsorg. Jerusalems och Ju-

das "blodiga lagbrott" och "skriande orättfärdighet" (v. 7) är en följd av folkets otro och vittnar emot det. Domslutet angående vingården blir: *"Jag ska ta bort stängslet, och den ska bli ödelagd. Jag ska bryta ner muren, och den ska bli nertrampad. Jag ska ödelägga den, ingen ska beskära den eller gräva i den"* (v. 5-6).

Kapitel 5:8-23, ett sexfaldigt ve över de ogudaktiga

Domen över vingården, att den ska nertrampas och ödeläggas, är inte Jesajas privata tankar utan vad Gud uppenbarar för honom: *"Från HERREN Sebaot ljuder det i mina öron: Sannerligen, många hus ska bli öde, stora och vackra hus utan invånare"* (v. 9). Grunden för denna dom klar görs ytterligare i *sex ve-ord*:

Ve dem som bara tänker på att få stora jordiska besittningar. I sin girighet ska de få katastrofala skördar, bara en bråkdel av det normala (v. 8-10).

Ve dem som missbrukar vin och starka drycker och lever ett utsvävande liv. De bryr sig inte om Herrens gärningar (v. 11-12). Därför måste domen komma över denna högljudda, larmande hop utan förstånd. Också de höga och förnäma ska föras bort i fångenskap och drabbas av hunger och törst. Likt ett vilddjur ska döden spärra upp sina breda käftar för att uppsluka dem (v. 13-14). De stolta ska kuvas och HERREN ska visa sin höghet genom den dom han faller (v. 15-16). Bland ruinerna efter de rika ska lamm beta och främlingar finna sin föda (v. 17).

Ve dem som förhånar HERREN och hans domedag: *"Låt honom hasta, låt honom skynda med sitt verk, så att vi får se det"* (v. 19). Petrus berör detta hän i sitt andra brev: *"I de sista dagarna kommer det människor som drivs av sina begär och som förtalar och hånar er och frågar: 'Hur går det med löftet om hans återkomst? Ända sedan våra fäder dog förblir ju allting precis som det har varit från världens begynnelse.'... Glöm inte detta, mina älskade, att en dag för Herren är som tusen år och tusen år som en dag. Herren dröjer inte med att uppfylla sitt löfte, så som en del menar"* (2 Pet. 3:3-9). Jesaja liknar de ogudaktiga vid dragdjur. Den last de kommer med är synd och ondska som de drar fram med hjälp av lögn (v. 18).

Ve dem som vränger sanningen, *"kallar det onda gott och det goda ont"* (v. 20).

”Ve dem som är visa i sina egna ögon och håller sig själva för kloka” (v. 21).

Ve dem som skryter med sitt missbruk av vin och starka drycker och mot betalning faller orätta domar (v. 22-23).

Kapitel 5:24-30, Herrens vrede och straff

Herren har utvalt Israel att vara hans vingård och Juda folk är ”hans älsklingsplantering” (5:7). Därför är det ytterst allvarligt när Israel, som varit föremål för så mycket kärlek och omsorg från Herren, *”förkastat HERREN Sebaots undervisning och föraktat Israels Heliges ord”* (v. 24). Som vi redan sett använder sig Jesaja av bilder för att förmedla sitt budskap. Så också här. Med en målande bild skildrar han de otroendes undergång. Det ska gå dem som när torrt gräs snabbt förtärs och sjunker ihop i eldslågan. P.g.a. folkets föraktfulla hållning och uppror mot ”Israels Helige” brinner hans vrede mot det. Domen blir katastrofal och brutal: *”bergen darrar och döda kroppar ligger som orenhet på gatorna”*. Inom kort blev detta en verklighet när Assyriens kung angrep landet. Det allvarliga med att göra uppror mot Gud understryks ytterligare med följande ord: *”Med allt detta upphör inte hans vrede, hans hand är ännu uträckt”* (v. 25), ord som upprepas i 9:12, 17, 21 och 10:4.

Som vredesverktyg ska Herren använda sig av ”hednafolken i fjärran”, förkunnar profeten (v. 26). På Jesajas tid använde sig Herren av assyrierna som förde bort de tio nordliga stammarna i fångenskap (722 f.Kr.) och senare belägrade Jerusalem (701 f.Kr.). Drygt hundra år senare lät han babylonierna invadera Sydriket Juda, rasera Jerusalem, bränna ner templet och det kungliga palatset och deportera en stor del av folket. Slutligen, efter det att den utlovade Messias hade kommit och Guds folk förkastat och dödat honom, kom romarna och jämnade Jerusalem med marken så att sten inte lämnades på sten (jämför Jesu profetia i Matt. 24:2ff). Fastän varken assyrierna eller babylonierna eller romarna förstod Guds plan, kom de att tjäna den. HERREN Sebaot är historiens herre (se särskilt Daniels bok om detta).

När hoten om Guds dom verkställs är det för sent att undkomma domen. Ingen är trött, stapplar, slumrar eller sover i den anfallande armén (v. 27). *”De ryter som unga lejon, ja, de morrar och griper sitt rov och bär bort det, och ingen finns som räddar”* (v. 29). Inget hopp återstår, bara *”mörker och kval”* (v. 30).

6:1-13, Jesajas kallelse

Jesaja är den profet som mer än någon annan använder termen ”Den Helige” om HERREN, inte mindre än 29 gånger.¹ När han nu använt denna benämning i 5:16 och 5:19, vill han i kapitel 6 berätta vad som hände honom ”i det år då kung Ussia dog” (740 f. Kr.). Denna händelse ger nämligen bakgrunden till termen ”Den Helige” och ställer folkets högmod och fräcka nonchalans inför Guds dom i ett avslöjande ljus.

När Jesaja kallades att bli HERRENS budbärare (v. 8) såg han HERREN sitta ”på en hög och upphöjd tron” med ett mantelsläp som uppfyllde templet (v. 1). Guds himmelska helgedom är större än templet i Jerusalem som inte hade någon tron, och Gud själv är större än någon jordisk kung. Med stor bävan utbrister Jesaja: ”*Ve mig, jag förgås, för jag är en man med orena läppar och jag bor ibland ett folk med orena läppar, och mina ögon har sett Konungen, HERREN Sebaot*” (v. 5). För den som med bävan sett HERREN i sin fulla höghet och helighet måste det vara höjden av högmod och fräckhet att inte ta varning av Herrens domsord mot de ogudaktiga utan trotsigt säga: ”*Låt honom hasta, låt honom skynda med sitt verk, så att vi får se det. Låt det som Israels Helige beslutat närma sig och komma, så att vi lär känna det*” (5:19).

Både genom domsutsagor och frälsningsutsagor vill den himmelske Konungen rädda sitt folk: domsutsagorna tydliggör upprorets allvarliga följder och nödvändigheten av sinnesändring, frälsningsutsagorna uppenbarar syndares enda räddning. Men folket föraktar och trotsar ”Israels Helige”, som enligt serafernas lovprisning är trefaldigt helig: ”*Helig, helig, helig är HERREN Sebaot.*” T.o.m. de heliga tronänglarna skylde med sina vingar sina ansikten och sina fötter (6:2-3). Hur mycket mer borde då inte det orena folket frukta Den Helige! ”Vår Gud är en förtärande eld”, skriver Hebreerbrevets författare (12:29).

Syndares enda räddning är att HERREN själv griper in, tar bort och sonar deras synd och skuld. Hur detta ska gå till beskriver Jesaja mera detaljerat i kapitel 53. I samband med sin kallelse till profet fick Jesaja personligen del av försoningens rening: En seraf rörde vid hans läppar med ett glödande kol från altaret där försoningsoffren (förebilderna för Messias försoningsoffer) ägde rum. ”*När nu detta har rört vid dina läppar, har din skuld borttagits och din synd sonats*” (v. 6-7).

¹ Utanför Jesajaboken förekommer termen ”Den Helige” bara fem gånger, tre gånger i Psaltaren och två gånger i Jeremia.

På HERRENS fråga: *"Vem ska jag sända och vem vill vara vår budbärare"*, tvekar inte den från synden avlöste att svara: *"Här är jag, sänd mig!"* (v. 8). Men folket har så länge trotsat HERREN och fortsatt i trolöshet (se 1:4ff) att uppdraget till Jesaja blir ett förhärdsuppdrag: *"Förhärda detta folks hjärta, gör deras öron döva och deras ögon blinda, så att de inte ser med sina ögon, hör med sina öron eller förstår med sitt hjärta och vänder om och blir helade"* (v. 10).

Bara en liten kvarleva av Konungens eget folk undgår förhärdsedomen, mindre än en tiondel (v. 13). HERREN förutsäger svåra hemsökelse och deportationer, förutsägelser som snart skulle slå in. Men han förutsäger också att när Juda likt en terebint eller ek har huggits ner så att bara en stubbe återstår, ska den stubben vara "en helig säd". Ur den stubben skulle HERRENS telning komma (11:1), kvinnans heliga säd (1 Mos. 3:15), den utlovade Frälsaren och "kvarlevan av Israel" som håller sig till HERREN, Israels Helige (10:20).

(Fortsättning följer i kommande nummer)

Frågor och svar

Hur långt ska vi lyda överheten?

Fråga: Hur långt ska vi lyda vår överhet? Det generella svaret är väl det som ges i Apg 5:29, dvs "Man måste lyda Gud mer än människor", men i en myndighets tjänst har vi ju andra (större) befogenheter att t.ex. bruka våld, eftersom t.ex. polisen och militärmakten är myndigheter tillsatta av Gud (enl. Rom 13:1). Jag undrar vad som egentligen gäller om t.ex. militärmakten beordrar soldater att agera mycket brutalt. Ska soldaterna handla efter eget samvete och eventuellt gå emot sina överordnade, eller kan man anse att 1 Petr 2:18 gäller här, dvs "Ni slavar, underordna er era herrar och visa dem all respekt, inte bara de goda och milda utan även de hårda"?

Svar: Jag är rädd att jag inte kan besvara dina frågor så detaljerat som du kanske önskar. Nya testamentet innehåller ju inte likt gamla förbundet en levitisk detaljlagstiftning. Men vi har vissa riktlinjer att beakta och pröva vårt handlande inför. Du har redan nämnt Romarbrevet 13 och Apostlagärningarna 5:29. Det betyder att vi ska lyda överheten i allt förutom när den befäller oss att göra något som Gud förbjuder. För då måste vi lyda Gud mer än människor. Det gäller alla, också soldater och poliser. Skulle överheten befälla dem att bruka sådant våld som Gud uttryckligen förbjuder, måste de av samvetsskäl vägra.

Vad menas med uppsåtlig synd?

Fråga: Hur skiljer sig uppsåtlig synd från synd av svaghet? Menas ett avsiktligt trots mot Gud?

Svar: Alla synder mot Gud är i en mening uppsåtliga, eftersom vår syndiga natur alltid vill synda. Men i kyrkligt språkbruk brukar uppsåtliga synder definieras som synder som man gör medvetet och överlagt, i motsats till synder som görs av okunnighet eller i svaghet. Man kan också tala om "avsiktligt trots", men en person kan medvetet synda av andra skäl än att han vill trotsa Gud. Likväl är olydnad mot Gud ett trots mot Gud, även om syndaren inte hade den avsikten.

Termer som uppsåtlig synd och synd av svaghet kan tjäna ett gott

syfte, men de har också sin begränsning. Låt oss be Gud om hjälp att korsfästa vår gamla människa, som lätt begår synd ("köttet är svagt" säger Skriften) både av svaghet och av uppsåtlig lust att synda. Bara Gud kan genom evangeliet om syndernas förlåtelse för Kristi skull ge oss kraft och lust att heligt hata all synd, vad vi än kallar den.

Gud och det onda

Fråga: Enligt Bibeln var allt "mycket gott" när Gud hade skapat världen (1 Mos. 1:31). Varifrån kom då djävulen? Hur kunde en fullkomligt god skapelse falla i synd?

Svar: Den fråga du ställer har många funderat över och Bibeln besvarar inte i direkta ordalag dina två frågor. Vi får inte veta allt som vi skulle vilja veta, däremot allt vi behöver veta när det gäller Gud och det onda.

När Gud skapade världen fullkomligt god, hade både änglarna och Adam och Eva skapats goda och med en fri vilja. Det innebar att de kunde välja att handla i strid med Guds vilja. Bibeln förklarar inte närmare hur det var möjligt för en god skapelse att utnyttja sin frihet i strid med Guds vilja, men den redogör för det faktum att goda varelser syndade. När Gud fullbordat sin skapelsevecka fanns det inget ont i världen, ingen synd. Gud är fullkomligt god och helig, skild från all synd. Han skapade en god värld. Men någon gång efter skapelseveckan gjorde Satan och andra änglar uppror mot Gud. Dessa änglar "bevarade inte sin höga ställning" (Judas brev, vers 6; 2 Pet. 2:4). I och med detta uppror mot Gud kom synden och det onda in i världen och Satan lyckades därefter i ormens gestalt förföra våra första föräldrar (1 Mos. 3:1ff). I och med detta förlorade de och alla deras efterkommande den ursprungliga heligheten och rättfärdigheten (Ef. 4:24).

Är alla syndare redan från födelsen?

Fråga: Hur kan jag förklara för en vän att vi alla är syndare redan från födelsen? Vilka bibelställen lär detta tydligt?

Svar: Många har svårt att tro att också små barn är syndare, men det är vad Bibeln lär. Kung David bekänner i den 51:a psalmen: "Se, i synd är jag född, och i synd blev jag till i min moders liv" (vers 7). Alltifrån syndafallet har varje människa (med undantag för vår Frälsare) blivit

till och fötts med synd. Därför sa Jesus till Nikodemus: *"Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike. Det som är fött av köttet är kött, och det som är fött av Anden är ande"* (Joh. 3:5-6). Bibeln stryker under att *"alla har syndat och saknar härligheten från Gud"* (Rom. 3:23) och att resultatet av Adams synd blev *"fördömelse för alla människor"* (Rom. 5:18). Eftersom vi har ärvt Adams syndafördärv från våra föräldrar hela vägen från Adam och Eva, har vi ärvt Adams syndaskuld.

Sålunda föds inte små barn heliga och oskyldiga. De är födda med synd. Syndfulla föräldrar kan inte föda syndfria barn. Och syndafördärvet ger upphov till både underlåtenhetssynder och verksynder. *"Ty från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, otukt, stöld, falskt vittnesbörd och hädelser"* (Matt. 15:19). Barn behöver inte lära sig hur man syndar. De syndar naturligt eftersom de är födda med synd.

Många säger idag att människor är i grunden goda. De säger att om barn uppfostras rätt och erbjuds lämpliga val, kommer de att välja det som är gott och rätt. Men Bibeln lär något annat. Enligt den heliga Skrift innebär arvsynen att vår mänskliga natur totalt drabbats av ett syndafördärv. Paulus använder en rad gammaltestamentliga ställen för att visa hur djupt alla människors syndafördärv är. Han skriver: *"Ingen rättfärdig finns, inte en enda, ingen förståndig finns, ingen finns som söker Gud. Alla har avvikit, alla har blivit fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda"* (Rom. 3:10-12).

Gud vare tack som sänt sin Son för att lida och dö för alla människor. *"Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, när han blev en förbannelse i vårt ställe"* (Gal. 3:13). Tack vare Kristi ställföreträdande gottgörelse för alla människor erbjuds alla människor syndernas förlåtelse och den rättfärdighet som håller inför Gud, Kristi rättfärdighet. *"Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus"* (Rom. 8:1) och *"Alla ni som har blivit döpta till Kristus har blivit iklädda Kristus"* (Gal. 3:27).

En motsägelse?

Fråga: Innehåller inte 2 Mos. 9:6 och 2 Mos. 9:19-20 en motsägelse? Hur kunde det finnas boskap när redan all boskap hade dött?

Svar: Det föreligger bara en skenbar motsägelse mellan 2 Mos. 9:6 och 2 Mos. 9:19-20. När det i vers 6 står *"all egyptiernas boskap"*, så syftar det tillbaka på *"din boskap på marken"* i vers 3. Det var alltså *all boskap*

ute på marken som smittades av pesten och dog. Av vers 19 framgår det att all boskap måste vara under tak för att klara sig mot hagelstenarna. Allt som inte befann sig under tak drabbades. Verserna 20-21 berättar: ”Den av faraos tjänare som fruktade HERRENS ord lät sina slavar och sin boskap söka skydd i husen, men den som inte brydde sig om HERRENS ord lät sina slavar och sin boskap bli kvar ute på marken.”

Har män och kvinnor olika värde?

Fråga: Visar inte 3 Mos. 27:1-7 att män och kvinnor värderas olika i Bibeln?

Svar: Den värdering som görs i 3 Mos. 27:1-7 syftar på *förmågan till kroppsarbete*. Att vi har *olika fysisk styrka* betyder inte att vi inte är lika värdefulla inför Gud. Gud har skapat mankön och kvinnkön (1 Mos. 1:27). Kvinnan skapade han som ”en medhjälpare åt mannen, en som är hans like” (1 Mos. 2:18). Det är en Guds goda skapelseordning, inte en social eller evolutionär produkt. Bland djuren ”fanns ingen medhjälpare som var hans like” (1 Mos. 2:20). Gud har skapat man och kvinna för att *komplettera* varandra och därför har han gett oss *olika förmågor, precis som våra olika kroppsdelar kompletterar varandra och har samma värde som Guds goda skapelse*. Paulus beskriver detta så målande och tydligt i 1 Kor. 12:17ff: ”Om hela kroppen vore öga, hur skulle den då kunna höra? Om hela kroppen vore öra, hur skulle den då kunna känna lukt? Men nu har Gud satt lemmarna i kroppen, *var och en av dem som han har velat*. Om alltsammans vore en enda lem, var vore då kroppen? Men nu är lemmarna många och kroppen en. Ögat kan inte säga till handen: ’Jag behöver dig inte’, inte heller huvudet till fötterna: ’Jag behöver er inte.’ Nej, *tvärtom är de av kroppens lemmar som vi anser svagast så mycket mer nödvändiga. Och de lemmar i kroppen som vi anser värda mindre heder, klär vi med så mycket större heder...* Om en lem lider, så lider alla lemmarna med den. Och om en lem hedras, gläder sig alla lemmarna med den.”

När det gäller fysisk förmåga, har mannen fått en större förmåga. På andra områden har kvinnan fått en större förmåga. Man och kvinna har samma värde inför Gud med olika förmågor och uppgifter. ”En man är sin hustrus huvud”, skriver Paulus (Ef. 5:23, jfr 1 Kor. 11:3). Det betyder inte att mannen får se ner på kvinnan och att hon skulle ha ett lägre värde. Tvärtom ska mannen älska sin hustru ”så som Kristus har älskat församlingen och offrat sig för den” (Ef. 5:25).

Vad menas med ”tillspillogivning”?

Fråga: På flera ställen i Gamla testamentet talas om ”tillspillogivning”. Vad menas med detta ord?

Svar: Tillspillogivning är ett gammalt ord för det hebreiska ordet *chéräm*. Med detta ord menas att något eller någon avskilts åt Herren, tillhör honom och står under hans dom. Det är inte lätt att hitta ett bra svenskt ord som täcker innebörden av *chéräm*. Oftast skulle det som förklarats som *chéräm* omedelbart lämnas till undergång och förstöras. I 3 Mos. 27:28 står det: ”Allt tillspillogivet är högheligt och tillhör HERREN.” I Josua 7 berättas om Akan som för egen del la beslag på det som var *chéräm*, det som tillhörde Herren och stod under hans dom. Det var en synd som fick svåra konsekvenser för hela folket. I 5 Mos. 7:26 står: ”Du ska inte låta något avskyvärt komma in i ditt hus, så att inte också du drabbas av *chéräm*.” Här betyder *chéräm* närmast ”Guds dom, förbannelse, undergång”. Av Hes. 44:29f framgår att *chéräm* kan betyda ”avskilt åt HERREN” utan att innebära att det måste förstöras: ”Matoffret, syndoffret och skuldoffret ska de äta, och allt tillspillogivet (*chéräm*) i Israel ska tillhöra dem. Det första av förstlingsfrukterna och alla slags offergåvor, vad ni än bär fram som offergåva, ska tillhöra prästerna.”

Frågor om ceremonier, prästtitlar, prästkläder, himlen mm

Måste man knäböja vid nattvardsbordet? Måste nattvardsbrödet brytas? Vilka ceremonier, titlar och kläder kan prästerna använda? Kommer alla till himlen efter döden?

Svar: Ditt brev innehåller många olika frågor, men jag ska försöka besvara dem i ett sammanhang. Att knäböja vid nattvardsbordet är en fri sak, dvs. varken påbjuden eller förbjuden av Guds ord. Många finner det naturligt att knäböja för att dels markera att det är ingenting mindre än Kristi sanna kropp och blod som utdelas till syndernas förlåtelse, dels markera att vi är ovärdiga denna stora nåd. Man kan också markera vördnad för det heliga genom att stå. Därför står många upp både när Guds ords föreläses och när de ska be. Men att stå, sitta eller falla på knä är en fri sak.

På Luthers tid fanns det några i Wittenberg som menade att bara det som var befallt i Guds ord fick brukas. Därför ville man ta bort alla prydnader i kyrkan och även prästens mässkläder. Senare gjorde purita-

nera något liknande. Men prydnader och prästkläder är en fri sak och allt ska brukas till Guds ära.

Men fria saker, så kallade adiáfora, är inte längre fria om de brukas för att styrka och förmedla obiblisk undervisning. Om någon t.ex. lär att dopet är ogiltigt om man inte gör ett korstecken, är detta en obiblisk lära. Då binds korstecknet till den uppfattningen att ett rätt dop i den treeniges namn inte är giltigt om prästen glömt att göra korstecknet. När reformerta hävdade att brytandet av brödet i nattvarden var en nödvändig ceremoni för en giltig nattvard, kunde inte lutheranerna längre bryta brödet (något som i och för sig var en fri sak, ett adiáforon, men som nu hade blivit förbundet med en falsk lära).

Titlar som biskop, församlingsföreståndare, kyrkoherde etc. kan brukas fritt. Avgörande är vad biskopen etc. tror, lär och bekänner. Detsamma gäller kläderna. Likaså är olika ceremonier fria, men ger de uttryck åt eller kombineras med förvanskningar av Guds ord, är de inte längre fria.

Du har rätt i att de som förnekar Kristi gudom eller treenigheten eller rättfärdiggörelsen genom tron allena eller gör fortsatta uppenbarelser till avgörande norm (Skriften säger: ”Inte utöver vad skrivet är”) måste avvisas. De har ställt sig utanför kristen tro.

Du skriver att det har blivit allt vanligare att också hedningar tröstas med att alla kommer till himlen och att många präster förtiger den dubbla utgången. Bibeln talar utförligt och tydligt om den yttersta domen och den dubbla utgången. Till himlen i gemenskap med vår gode och helige Gud kommer bara de som är iklädda Kristi rättfärdighet. Om inte Kristus vunnit denna rättfärdighet åt oss människor och skänkt oss den gratis, kunde ingen av oss komma till himlen. Det är därför som enligt Skriften bara otron fördömer, dvs. att vi avvisar den erbjudna rättfärdigheten och syndaförlåtelsen från Gud. Att lova himmel åt dem som uppenbarligen förkastat Guds nåd och rättfärdighet är att lura människor. Det kan ytligt sett verka humant och tröstande, men bedrägeri ger ingen varaktig tröst och himmelsk salighet.

SE

En kort tid

Jesus uppberar orden ”en kort tid” flera gånger i Joh. 16:16-22. Men vad menar han med en kort tid? Också lärjungarna frågade sig: ”Vad menar han med att säga till oss: En kort tid och ni ser mig inte längre, och ännu en kort tid och ni kommer att se mig, och med att säga: Jag går till Fadern?”

Svar: Johannes 16:16-22 är hämtat ur det tal som Jesus höll för lärjungarna när de gick ut till Getsemane. Han syftar i första hand på sin död, begravning och uppståndelse. Men vi förstår att de också innefattar en förutsägelse av Jesu himmelfärd och hans återkomst på den yttersta dagen. Vid himmelfärden kunde lärjungarna följa Jesus med blicken tills ett moln tog honom ur deras åsyn. Jesus ska en dag komma tillbaka på samma sätt - synligt för alla. Den salighet han då ska ge oss beskrivs så här i Uppenbarelseboken: ”Döden ska inte finnas mer och ingen sorg och ingen gråt och ingen plåga. Ty det som förr var är borta.” Då ska ingen kunna ta vår glädje ifrån oss. Jesu ord om en kort tid fick sin första uppfyllelse på Jesu begravning och uppståndelse men får sin fullständiga uppfyllelse först på den yttersta dagen.

Jag vill lyfta fram tre saker som Jesus med upprepningen av orden *en kort tid* vill inskräpa för sina lärjungar och oss:

1. *Att se på våra sorger på ett nytt sätt*

Det finns ett slut på bedrövelsen. Sorgen ska vändas i glädje. Om inte förr så ska det ske när han kommer tillbaka. Då ska vi inte längre komma ihåg våra sorger på grund av den stora glädje Jesus ger oss. Smärtor är smärtsamma och sorger är tunga men Jesus lär oss att de inte är eviga. Glädjen är evig. Den glädje Jesus ger kan ingen ta ifrån oss. Den vissheten gör oss uthålliga.

2. *Att vi ska få se honom med egna ögon*

Vid sin himmelfärd lyftes Jesus från jorden och lärjungarna följde honom med blicken tills han skymdes av ett moln. Himmelfärden var inte en resa Jesus gjorde för att komma bort från jorden. Jesu himmelfärd handlar inte om var han är utan om hur vi ser honom. Jesu närvaro på jorden upphörde inte med himmelfärden men lärjungarna upphörde att se honom med sina ögon. Han är fortfarande med oss alla dagar intill tidens slut, precis som han har lovat. Tron tar fasta på Jesu löften. Genom tron är vi övertygade om att han är med oss fast vi inte kan se hans närvaro. Men en dag ska han komma tillbaka och allas ögon ska se honom.

När vi säger att han ska komma tillbaka så är det också ett uttryck som kan missförstås. En del kanske tänker att han på den yttersta dagen ska göra en lång resa från en avlägsen plats för att åter bli närvarande på jorden. Han är redan med oss varje dag. Det är i vår åsyn han ska komma tillbaka. På den yttersta dagen ska han bli

närvarande på ett sätt så att alla kan se honom. Det handlar alltså inte om *var* Jesus är utan på *vilket sätt* han är närvarande, synligt eller osynligt. Jesus säger: ”En liten tid och ni ser mig inte längre, och ännu en kort tid och ni kommer att se mig.” Jesu ord handlar inte om var han befinner sig utan om vi kan se honom eller inte. Jesus förutsäger att han om en kort tid ska tas bort från lärjungarnas åsyn och sedan ska vi se honom igen. Vi ska alla se honom igen på den yttersta dagen.

3. *Att den glädje Jesus ger inte kan tas ifrån oss*

Jesus riktar vårt hopp mot den salighet som ska bli vår den dag vi får se honom sådan han är. Då ska inte längre glädje och sorg växla från en dag till en annan, som här i livet. Det är en Guds nåd att vi får uppleva dagar fyllda av glädje. Men livet ger oss också anledning att utgjuta vår själ inför Gud så som vi hör att profeten gjorde i Klagovisorna. Hans livskraft var förtorkad och hans själ full av bedrövelse. Denna växling mellan sorg och glädje hör till livet här i världen. I himlen ska ingen kunna ta glädjen ifrån oss. Gud ska torka tårarna från våra ögon. Döden ska inte finnas mer och ingen sorg och ingen plåga. Jesus lovar oss evig glädje med dessa ord. Det är inget vi förtjänat utan en gåva han ger oss av nåd.

Vi ska komma ihåg att Jesus undervisade lärjungarna på detta sätt när han gick ut till Getsemane. Allt Jesus förutsade var välsignelser som skulle följa på hans lidande, död och uppståndelse. Hans död har sonat alla våra synder. Han har lovat att en dag ska han också utplåna alla syndens konsekvenser i våra liv. Smärta, lidande, sorg och död kom över alla människor på grund av synden. Allt detta försvinner när Frälsaren uppenbarar sig så att vi får se honom med egna ögon.

Stefan Hedkvist

Jesus och barnen

Om man med hjälp av en bibelkonkordans slår upp alla ställen i Nya testamentet där ordet barn förekommer i samband med Jesus, finner man först och främst en betoning av följande:

1. De troende är Guds barn

”Åt alla som tog emot honom (dvs. Jesus, det eviga Ordet som blev kött, Guds evige Son) gav han rätt att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn” (Joh. 1:12). Att tro på Jesus betyder ”att ta emot honom”, att förlita sig på vad han säger och gör. Med ”hans namn” menas vad han säger och gör, vad han representerar, vad han lär och vad Herrens profeter och apostlar lär om honom. Uppmaningen att inte missbruka hans namn betyder alltså att inte förvanska och misstro vad han säger och gör. Bara de ”som tror på hans namn” är Guds barn.

Paulus skriver: *”Guds barn är inte de som är barn genom naturlig härkomst, men löftets barn (de som tror på löftet = Messias) räknas som hans (Abrahams) efterkommande”* (Rom. 9:8). Isak var helt och hållet *en gåva från Gud* genom Guds övernaturliga ingripande. Löftesordet om Isak gick i uppfyllelse mot alla mänskliga odds. Guds barn är liksom Isak en följd av Guds löftesord och övernaturliga ingripande. *”Ni bröder är löftets barn liksom Isak”* (Gal. 4:28). Liksom Isak är Messias en gåva. *Förtrostan på löftesordet är också ett Guds verk, en Guds gåva.* Tron på Kristus (Messias) är inte en följd av ”naturlig härkomst” utan *ett Guds under genom en födelse ovanifrån.* Jesus sa till Nikodemus: *”Den som inte blir född ovanifrån (på nytt) kan inte se Guds rike... Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike”* (Joh. 3:3-5).

Endast de som tror på Jesus Kristus är *Abrahams sanna efterkommande, Guds barn,* framhåller Skriften. Till dem som menade att de var Abrahams och Guds barn ”genom naturlig härkomst” och utan tro på honom sa Jesus: *”Tro inte att ni kan säga till er själva: Vi har Abraham till fader. Jag säger er att Gud av dessa stenar kan uppväcka barn åt Abraham”* (Matt. 3:9). *”Om ni vore Abrahams barn, skulle ni göra Abrahams gärningar. Men nu vill ni döda mig, en man som har sagt er sanningen, som*

jag har hört av Gud. Så handlade inte Abraham... Vore Gud er Fader, skulle ni älska mig, eftersom jag har utgått från Gud och kommer från honom" (Joh. 8:39-42). Att vara Guds barn betyder att vara född av Gud och helt beroende av honom, att likt ett barn bli matad, klädd, buren etc.

Gud föder barn åt sig inte bara bland dem som är Abrahams barn efter köttet. Paulus citerar Hosea 1:10 och Jesaja 10:22 där profeterna förkunnat detta: *"På den plats där det sas till dem: Ni är inte mitt folk, där ska de kallas den levande Gudens barn. Men om Israel utropar Jesaja: Om än Israels barn vore talrika som havets sand, ska bara en rest blir frälst"* (Rom. 9:26-27). Jesus sa om människor från hednafolken som trodde på honom och om Abrahams barn efter köttet som inte trodde på honom: *"Många ska komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob i himmelriket. Men rikets barn ska kastas ut i mörkret utanför. Där ska man gråta och skära tänder"* (Matt. 8:11-12). *"Tro inte att ni kan säga till er själva: Vi har Abraham till fader. Jag säger er att Gud av dessa stenar kan uppväcka barn åt Abraham"* (Matt. 3:9). *"Om ni vore Abrahams barn, skulle ni göra Abrahams gärningar. Men nu vill ni döda mig, en man som har sagt er sanningen"* (Joh. 8:39-40). *"De som håller sig till tron, de är Abrahams barn"*, framhåller Paulus (Gal. 3:7). *"Alla ni som har blivit döpta till Kristus har blivit iklädda Kristus. Här är inte jude eller grek"* (Gal. 3:27-28).

2. Jesus och de små

Jesu lärjungar frågade: *"Vem är störst i himmelriket? Då kallade han till sig ett barn... Om ni inte omvänder er och blir som ett barn, kommer ni inte in i himmelriket. Den som ödmjukar sig som detta barn, han är den störste i himmelriket"* (Matt. 18:1-4). Bilden av en rätt tro på Jesus Kristus är att likt ett barn inte kunna ge sig själv livet och sedan själv kunna nära och hålla det vid liv, utan vara helt beroende av en annans hjälp, matning, omsorg och beskydd. Att tro på Jesus är att ta emot honom, förtrosta på honom, vara helt beroende av honom för evigt liv och evig salighet. *"Amen, jag säger er: Den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in"* (Mark. 10:15).

Enligt mänskligt, hedniskt tänkande måste man offra eller ge något åt Gud för att få hans välvilja, få komma in i hans rike och få evigt liv (på latin *do ut des* = "jag ger för att du ska ge"). Men enligt biblisk kristendom är alla människor syndare, stora såväl som små. Alla saknar förmåga att ge för att få, att med egna gärningar vinna evigt liv. Barn är en förebild för en rätt tro på vår himmelske Far, inte därför att de är

syndfria och Guds barn genom den naturliga födelsen, utan därför att de är hjälplösa i sig själva och inte kan ge för att få.

Också Jesu lärjungar var besmittade av *"do ut des – tänkandet"*. Det framgår av följande: *"Sedan bar man fram barn till Jesus för att han skulle lägga händerna på dem och be. Men lärjungarna visade bort dem. Då sa Jesus: 'Låt barnen komma till mig och hindra dem inte. Ty himmelriket tillhör sådana'"* (Matt. 19:13-14). Observera att Jesus *inte* säger "sådana tillhör himmelriket", utan "himmelriket tillhör sådana som de!" Ingen tillhör himmelriket genom den naturliga födelsen. Men himmelriket är en gåva för både stora och små. Det erbjuds sådana som likt barnen är hjälplösa och inte kan ge för att få, som inte kan förtjäna himmelriket.

Stora måste bli som små hjälplösa barn. Därför behövs Guds lag som visar att vi är syndare. Vi är andligt sjuka och kan inte bota oss själva. Till dem som menade sig vara rättfärdiga och klarade sig utan Jesus och hans frälsning och läkedom, sa Jesus: *"Det är inte de friska som behöver läkare utan de sjuka. Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga utan syndare"* (Mark. 2:17). Det är en allvarlig förförelse, framhåller Jesus, om man stänger himmelriket för dem som är så små och svaga att de inte klarar sig av egen kraft och inte kan ge för att få: *"Den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom vore det bättre att en kvarnsten hängdes om hans hals och han sänktes i havets djup"* (Matt. 18:6).

Att ta emot Jesus så som ett litet barn tar emot hjälp är detsamma som att tro på honom: *"Sedan tog han ett litet barn och ställde det mitt ibland dem, slöt det i sin famn och sa till dem: 'Den som tar emot ett sådant barn i mitt namn, han tar emot mig. Och den som tar emot mig, han tar inte bara emot mig utan honom som har sänt mig'"* (Mark. 9:36-37). Detta bibelställe visar hur intimt Jesus och hans rike hör samman med de små, de svaga och hjälplösa, de som genom lagen sett hur fattiga de är på egen förmåga och utan honom är förlorade.

De som fått mycket förlåtet vill också förlåta andra. *"Vi älskar därför att han först har älskat oss"* (1 Joh. 4:19). Att ta emot ett litet barn "i mitt namn" innebär att de som är Guds barn av nåd allena i och genom Jesus Kristus, i sin tur vill ta emot och omfamna andra små enligt Jesu föredöme och lära. Dessa barn tillsammans med Jesus utgör Kristi kyrka. *"Helvetets portar ska inte få makt över den"* (Matt. 16:18). *"Och är vi barn, är vi också arvingar, Guds arvingar och Kristi medarvingar, lika visst som vi lider med honom, för att också bli förhärligade med honom"* (Rom. 8:17).

SE

Utblick över samtiden

Släng ut mig!

Patrik Lindenfors är forskare i evolutionsbiologi vid Stockholms universitet. Han ber i en debattartikel i *Aftonbladet* 03/12 om att bli utslängd från Svenska kyrkan eftersom han inte delar kyrkans bekännelse. Han vill med sitt inlägg visa hur Svenska kyrkan inte längre står vid sin bekännelse. För att riktigt klargöra sin förnekelse skriver han ut hela den Apostoliska trosbekännelsen men sätter in ”jag tror inte” framför varje artikel. Det går att spåra ett visst mått av ärlighet hos skribenten då han mot slutet av sin artikel säger att ”jag har försökt men jag kan inte tro på det här”.

Han fortsätter: ”Men det är den här historien (berättelsen om Jesus, min anm.) som är grunden för Kristendomen och därmed för Svenska kyrkan (om man tar tron på allvar). Tror man inte på Jesu gudomlighet och uppståndelse är man inte Kristen. Så enkelt och så svårt är det.”

Patrik Lindenfors har försökt tro på Jesus men misslyckats. Det är bra att han misslyckats! En tro som är ett resultat av mänsklig ansträngning är ändå bara ett falsarium. Den tro som Bibeln talar om är en gåva av Gud, skapad genom undervisningen i den heliga Skrift. Nu visar Lindenfors med sin inställning att han är en verklig hedning och det är han till synes stolt över. Det är tragiskt!

Men om möjligt ännu mer tragiskt är svaret med vilket man bemöter honom. Erik Johansson, en präst i Svenska kyrkan, svarar samma dag. Han säger att det inte är en viss tro eller åsikt som utgör grund för medlemsskapet i Svenska kyrkan utan *tillhörigheten till Gud. Viljan att följa Jesus och det kan man göra på många olika sätt!* (kurs. av mig). Han fortsätter: ”Därför får man vara medlem i Svenska kyrkan oavsett vad man tror eller tycker... Och det är här Lindenfors artikel blir spännande, för han verkar utgå ifrån att om man bara bråkar tillräckligt mycket, så

blir man till sist utesluten... Det är i sig inget nytt påfund. Det nya är väl att det sammanfaller med en tid då det är svårt att definiera vad Svenska kyrkan faktiskt har för tro.”

Svenska kyrkan befinner sig alltså i en tid då dess tro är svårdefinierbar. Så har det inte alltid varit. Det fanns en tid då man kunde sammanfatta sin tro i en bekännelse och stå för den. Nu kan pastor Johansson inte ens definiera sin eller sin kyrkas tro genom att förkasta den grävsta förnekelse. Betyder det då att ett förnekande av en definierad trosats kan vara lika värdefull som ett erkännande av samma sats? Pastor Johansson inser att om man skulle köra ut Lindenfors ur gemenskapen för hans förnekelses skull, innebär det en bekännelse till en viss lära eller lärosats. Det låter sig naturligtvis inte göra! Men han verkar inte vara riktigt tillfreds med sin kyrkas situation eftersom han avslutar med ett tack till Gud för sådana som Lindenfors! Han är medveten om att sådana inte löser hans kyrkas problem. Han säger: ”Men det kan faktiskt hjälpa kyrkan att hitta tillbaka till Jesus Kristus!” Vilken Jesus? Och vad ska man ha honom till? Det sägs inte i svaret.

För ateisten Lindenfors själv måste det väl framstå som minst sagt överraskande om han får vara med om att föra Svenska kyrkan tillbaka till Jesus Kristus. Ateisten har ju tydligt definierat vilken Jesus han avser. Att föra Svenska kyrkan tillbaka till Jesus Kristus var åtminstone inte hans avsikt med artikeln. Men hans blinda och slumpartade evolution tar ju överraskande och oförutsedda vändningar.

Allt fler präster blir utbrända

Stiftspsykolog Lennart Belfrage har lagt fram en avhandling vid Uppsala universitet om prästens situation i Svenska kyrkan. Människor har inte längre kyrkan som förstahandsval när det gäller existensiella eller andliga frågor. Prästerna ifrågasätts som allt annat och ingen underordnar sig längre kyrkans värderingar. Så förklarar Belfrage problemet i *Kyrkans Tidning* nr 12/09.

Han menar vidare att kyrkan har kommit i kläm mellan gammalt och nytt. Då samhället förändras till att bli alltmer privatiserat och abstrakt fortsätter kyrkan att kommunicera på ett kollektivt plan. Prästerna står med ena benet i den gamla strukturen och med det andra i den postmoderna verkligheten. Här kommer de i kläm och drabbas av existentiell ångest. De har ingen att gå till med sin egen ångest och ingen frågor

efter deras hjälp. De säger själva, enligt Belfrages undersökning, att de saknar verktyg och instrument för att gå den postmoderna människan till mötes och inleda en dialog kring de existensiella hälsofrågorna.

Att situationen är mycket allvarlig visar Belfrage då han säger: ”Upplevelsen av att livet rymmer en fundamental ensamhet och att tiden är otillräcklig skapar en känsla av ångestpräglad hemlöshet. Önskan om en begriplig mening med livet är stark eftersom ledan och meningslösheten annars lätt gör sig påmind.”

Det är alldeles klart att Belfrage i sin undersökning mött stora problem och han gör en analys. Han menar att problemet är att kyrkan står kvar i det gamla och försöker möta det nya, det postmoderna samhällets frågeställningar. Men problemet är säkert djupare än så. Det bottenar mer i den gamla statskyrkans situation. En tid då hela folket skulle vara av luthersk bekännelse. Prästen var en aktad ämbetsman och en auktoritet. För den postmoderna människan är prästen en relik från svunnen tid, en relik som inte har någon plats i hennes exklusiva värld.

Det betyder inte att den individualiserade och egocentriska människan inte har frågor om liv och död. Men då prästen, enligt Belfrage, själv bär på en ”ångestpräglad hemlöshet”, blir svaret på frågorna därefter. Det är lätt att förstå att situationen för honom är näst intill hopplös och att han känner sig övergiven.

Att se människor i nöd och inte kunna hjälpa måste ju öka ångesten både för egen och den behövandes skull. Men problematiken är gammal. Den bottenar i människans bortvändhet från Gud och den sanning han gett sin kyrka på jorden. Man kan inte skylla det på det postmoderna samhället, inte heller på det gamla i mötet med det nya. Det ”nya” är att man förkastat de medel till hjälp som Gud gett sin kyrka på jorden. Felet ligger hos den som frivilligt avhänt sig Guds ord, ett ”verktyg” till hjälp i mötet med den postmoderna människan, inklusive prästen själv med sin själs djupaste problem - skulden.

Ny lag om könsneutrala äktenskap antagen av Sveriges riksdag

Den 1 april 2009 var en historisk dag i Sveriges riksdag. Då röstades lagen om könsneutrala äktenskap igenom med stor majoritet. Omröstningens utfall blev 261 ja, 22 nej och 16 som avstod från att rösta.

Lagen gäller från den 1 maj 2009. Beslutet innebär att två personer av samma kön ska kunna ingå äktenskap, vilket betyder att det är juridiskt likställt med äktenskap mellan man och en kvinna. Lagen om registrerat partnerskap upphävs. De som lever i sådant partnerskap ska genom en enkel anmälan eller genom en vigsel kunna omvandla sitt partnerskap till ett äktenskap. Det enda parti som ställde sig avvisande till förslaget var Kristdemokraterna som samfällt röstade nej. En centerpartist återfanns också på nejsidan.

Beslutet visar med tydlighet hur framgångsrikt ”homolobbyn” verkat för sin sak. Först har man under lång tid talat för homosexualitet och spridit sin propaganda för det ”naturliga” i den livsstilen. Sen har man ifrågasatt det traditionella tänkesättet kring homosexualitet. Kritikerna har kallats religiösa fanatiker eller onormala, dömande och kärlekslösa. När slutligen de homosexuella har framställts som en av de förföljda minoriteterna tystas därmed kritikerna för gott. Ingen vill ju framstå som förföljare av en av samhällets minoriteter. Det betyder att allt fler också från det samhälleliga etablissemanget ställer sig som försvarare av den homosexuella livsstilen. Omröstningen i Sveriges Riksdag visar tydligt var de folkvalda har fått sin ”information” ifrån.

Frågan blir förstas hur kyrkorna kommer att ställa sig till den nya lagen. Ska man nu använda sin vigselrätt och anordna vigslar mellan samkönade par och på det sättet gå rakt emot äktenskapets avsikt enligt Skaparens intention? Här ges ett ypperligt tillfälle för bekännelse av den bibliska grundlagen och vikten av att lyda Gud mer än människor. Ett tillfälle att förkunna både lag och evangelium för dessa människor och för alla andra som brottas med frestelser till synd mot Guds bud.

AS

En annan Jesus

I *Kyrka och Folk* nr 17/09 kommenterar Bengt Birgersson Jonas Gardells bok ”Om Jesus” och Svenska kyrkans förhållningssätt till olika Jesusförvanskningar. Han skriver inledningsvis om Härnösands nya biskop:

Den kvinna, som i egenskap av domprost i Uppsala två gånger öppnar dörrarna till rikshelgedomen för ”Ecce Homo”-utställningen, har i dagarna blivit vald till att inneha biskopsstolen i Härnösands stift. Ecce Homo är en utställning, som drar ner den Jesus, som hans apostlar vittnar om, i synd och den är en lögnaktig förförande presentation av Jesus, de tolv liksom Johannes döparen. Paulus

skriver i sitt andra brev till Korint om "en annan Jesus" (2 Kor. 11:4), som inte är den sanne Jesus. Tuulikki Koivunen Bylund har öppnat "sina" kyrkdörrar för en annan Jesus, presenterad av en provocerande fotograf.

Efter denna beskrivning av läget kan man väl knappast dra den slutsatsen att Svenska kyrkan är en "Herrens tjänare", en kyrkogemenskap som Herren kan hänvisa oss till och representera. Birgersson fortsätter:

En känd underhållare, älskad av medierna, har i dagarna gjort sig känd genom en bok om Jesus. Det handlar om Jonas Gardell och hans nyligen utkomna bok "Om Jesus"... I sin nya bok har Gardell samlat en rad bibelkritiska liberalteologiska forskares olika hypoteser om Jesus och vissa forskningsresultat, blandat dem med sina egna tankar om Jesus och sin egen rädsla för apostlarnas Jesus... Gardells Jesus är t ex inte född i Betlehem. Han är inte avlad av den helige Ande (pappa är eventuellt Josef, om han nu någonsin har funnits). Han är inte född sann Gud och sann människa... Gardells Jesus har inte heller kommit för att bringa försoning genom sin död utan för att visa en ny väg till Guds rike, en väg som handlar enbart om att alla skall förlåta alla. I Gardells värld behövs det ingen försoning, eftersom Jesus tar emot vem som helst utan omvändelse. Gardells Jesus är inte Herren, som kommer i härlighet. Det finns ingen dom. Paulus' betoning på Jesus som korsfäst är Paulus egen förvanskning av budskapet... Gardell ser på apostlarna och evangelisterna som människor, som friskt har manipulerat med sanningen, precis som han själv gör. Och borta är därmed den Jesus, som är Herren och Frälsaren, som kommit för att bära våra synder och som nu som uppståndnen möter oss i sin kyrka med syndernas förlåtelse. Borta är han, som kunde rädda också Gardell... Allt går ut på en enda sak: att utan omvändelse från synd bli accepterad som man är med tillåtelse att förbli den man är i sin synd.

Kan då en kristen kyrka som vill vara en Herrens tjänare öppna sina predikstolar för dessa grova förvanskningar av kristen tro? Hör här:

Nyligen var han inbjuden att tala i Göteborgs domkyrka, och långt innan utsatt tid var kyrkan proppfull och dörrarna stängdes och många blev stående utanför... Finns det ingen i biskopskollegiet, som känner avsky för den lära, som Gardell sprider på seminarier och i kyrkor?

Tidskriften *Trosblick* nr 2/09 kompletterar bilden:

När detta nedtecknas har Gardell hållit föredrag i Uppsala Domkyrka?!, tisdagen den 17 mars. Det meddelas att "Kyrkan var mer än fullsatt, med mesta-

dels supporters som förväntansfull väntade på att Gardell skulle börja.”... Var finns det andliga omdömet i Uppsala stifts ledning? ”Det är viktigt att få byta Jesusbilder med varandra”, sade domprost Tuulikki Koivunen Bylund inledningsvis... Enligt Västerbottens Kuriren 24 mars under rubriken ”Författare till Umeå i vår” annonseras bland andra, 12/5 ”Jonas Gardell. ’Om Jesus’. ’Arr: Tegs församling, Sensus.’”

Om en kyrka har upphört att vara Herrens tjänare är det svårt att förstå hur de som vill vara Herrens tjänare kan stå kvar i en sådan kyrkogemenskap. Förutom ovan nämnda förnekelser av kristen tro, lära och bekännelse förnekas nu också den kristna läran angående äktenskapet och Guds vilja när det gäller sexuellt samliv. Kyrka och folk citerar i samma nummer som ovan ”en spontanremiss från Kyrklig samling” angående ett förslag från Svenska kyrkans kyrkostyrelse till ”ordning för vigsel av samkönade par”:

Om kyrkomötet i höst antar förslaget till ordning för vigsel av samkönade par, innebär detta att kyrkomötet ändrar på Svenska kyrkans lära om äktenskapet.

Kyrka och Folk berättar också att Missionsprovinsen inom Svenska kyrkan har givit ut ett ”Biskopsbrev om äktenskapet”. Där betonas bl.a.:

Äktenskapet är en förening mellan en man, som kan avla, och en kvinna, som kan föda barn. Även om ett par inte kan få barn, består deras äktenskap inom den formen. Men om äktenskapet principiellt frikopplas från denna form, blir det något annat. Homosexuell partnergemenskap passar inte in i detta mönster. Eftersom denna relation är ofruktsam, saknas den tredje part, barn, som tillhör äktenskapet i den form som vi har fått det som kulturellt och kristet arv. Skall barn bli möjliga i ett homosexuellt förhållande, behövs en fjärde part, man eller kvinna.

Gunnar Andersson, som i en artikel uppmärksammar och kommenterar Missionsprovinsens biskopsbrev, skriver under rubriken ”Upphört att vara Herrens tjänare”:

I biskopsbrevet skriver man att de biskopar som tillstyrker att kyrkan välsignar homosexuella partnerskap har upphört att vara Herrens tjänare. ”Kristna med grundläggande kunskap om vad som är Guds vilja, tappat förtroende för dem, då de inte längre känner igen Guds röst i vad de hör... Till slut blir den som leder vilse en förförare. Vad som väntar sådana gör Herren otvetydigt klart. (Matt. 18:6-7 m. parr.)

Det finns många exempel på att Svenska kyrkan sedan länge har övergivit Guds ord om att endräktigt tjäna Herren (1 Kor. 1:10; Rom. 15:4-6; Joh. 8:31; 2 Joh. 9-11). Hon har sedan länge i strid med sin Herres vilja blivit en läropluralistisk kyrka. Hon har därmed upphört att som kyrka vara Herrens tjänare. Det är svårt att förstå kluvenheten att vilja vara Herrens tjänare och samtidigt vilja tillhöra en kyrka som man tycks inse har "upphört att vara Herrens tjänare". Vi gläder oss åt och hoppas att fler och fler får upp ögonen för det omöjliga i denna kluvenhet.

Kan Kristi uppståndelse betyda vad som helst?

Fredrik Sidenvall uppmärksammar i *Kyrka och Folk* 30/4 2009 hur somliga bekänner sig tro på Kristi uppståndelse samtidigt som de förnekar den genom att mena "att Jesus inte har uppstått kroppsligen och lämnat graven tom efter sig". Den 18 april sände P 1 en helgmålsbön från Västerorts kyrkan i Stockholm, en församling inom Svenska missionskyrkan, och pastorn och teologie doktorn Åke Jonsson predikade. På sin egen retoriska fråga "har Jesus verkligen uppstått?" svarade han som många liberalteologer har gjort före honom: "Nej, inte om man menar i någon fysiologisk mening." Sidenvall kommenterar denna förnekelse och här följer några av hans kommentarer:

Hur går det med betydelsen och logiken i vårt mänskliga språk om vi hävdar att satsen "Jesus är uppstånden" påstås betyda: "Jesus är inte uppstånden, graven är inte tom utan där vilar en livlös, misshandlad kropp som förruttnar"? - - - Är det psykologiskt rimligt att hävda att en övertygelse som bar människor in i döden föddes, inte av någon yttre, verklig händelse, utan snarast ur sig själv? Ungefär "jag tror att Jesus har uppstått eftersom jag tror att Jesus har uppstått" eller "jag är inte rädd för döden eftersom jag inte är rädd för döden". Håller verkligen en sådan självsuggestion att leva och dö på?- - -

Med tanke på den kulturella förnedring och det fiasko som korsdöden innebär, är det rimligt att poetiska, kvasifilosofiska tankar om att Jesus lever vidare i sina vänners hjärtan verkligen skulle kunna uppväga det och vända lärjungakretsens totala nederlag till en framgångsrik mission utan motstycke? - - - Det måste sägas att en person som tillslut finner det orimligt, ja omöjligt att tro att Jesu korsfästa kropp fick liv igen och att han levande i den mötte människor här i tiden, inte längre tillhör den kristna kyrkans, Kristusbekännarnas gemenskap, utan har ställt sig utanför.

Paulus, som anför en hel rad ögonvittnen till att Jesus har uppstått kroppsligen (1 Kor. 15:5-8), kommenterar förnekelsen av Jesu kroppsliga uppståndelse på följande sätt: *”Om Kristus inte har uppstått, då är vår predikan meningslös och er tro meningslös. Då står vi där som falska vittnen om Gud, eftersom vi har vittnat mot Gud, att han uppväckte Kristus, som han inte har uppväckt, om det verkligen är så att döda inte uppstår. Ty om de döda inte uppstår, har inte heller Kristus uppstått. Men om Kristus inte har uppstått, då är er tro meningslös och ni är ännu kvar i era synder”* (1 Kor. 15:14-17).

SE

JOHN A. BRAUN

NÄRMARE JESUS

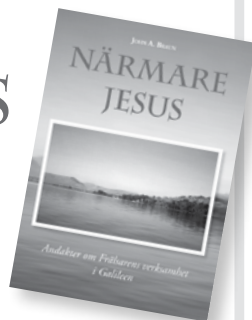
Andakter om Frälsarens verksamhet i Galileen

Pris 160,- kr. + porto

Beställs från

BIBLICUM FÖRLAG, Släntvägen 10, 331 35 Värnamo.

E-mail: biblicum@bredband.net

Litteratur

OM JESUS

Jonas Gardell

Norstedts, Stockholm 2009. 360 sidor

Enligt ateistisk världsbild måste skapelsen ha skapat sig själv och Bibeln kommit till som alla andra böcker. Det är också utgångspunkten för en stor del av den historisk-kritiska forskningen och den liberala teologin. Man kan inte räkna med en evig och allsmäktig Gud som skapat världen och - förutom skapelsens vittnesbörd om hans väldiga makt och gudomliga egenskaper (den allmänna uppenbarelsen) – tydligt men övernaturligt uppenbarat sig i Israels historia och genom särskilt utvalda profeter och apostlar låtit dokumentera sin undervisning och sina väldiga gärningar (den särskilda uppenbarelsen = Bibeln). Man vill endast räkna med Gud i betydelsen en mänsklig tankeprodukt, vad människor i olika miljöer tänkt och trott. Följaktligen avvisar man Bibelns egna anspråk på att vara en sann historieskrivning och uppenbarelse, Guds inspirerade och sanna ord. I stället utgår man ifrån att Bibeln uteslutande innehåller människotankar om Gud och världen, präglade av olika kulturers och miljöers tidsbundna tankar.

År 2003 utkom Jonas Gardell med boken "Om Gud". I den tar han sin utgångspunkt i Gamla testamentet, eller rättare sagt i olika bibelkritikers uppfattningar om Gamla testamentet, nämligen att Gamla testamentet utgör ett hopkok av en rad oförenliga religiösa människotankar.¹ Att Bibeln är Guds ord och att det bara finns en enda sann Gud avvisas, en Gud som inte är skapad av människor utan tvärtom deras Skapare. Bibelns Gud är en mänsklig konstruktion, menar Gardell, en produkt av att man under tidens lopp förenat en lång rad olika gudsbilder till en

1 För en granskning av denna bok, se S. Erlandsson, *Gardells Gud, Da Vinci-koden och Bibeln* (2005), s. 9-28.

enda omöjlig kombination av oförenliga gudsbilder. ”I min förra bok – *Om Gud* – försökte jag skissa upp hur det vi kallar Gud växte fram ur en mängd gudsbilder och föreställningar som en mängd olika kulturer och folk gjorde sig under flera tusen år i Främre Orienten” (s. 30).

Gardell försöker skala bort allt hos Gud som han inte tycker om och bara behålla ”de gudsbilder” som tilltalar honom. Han gör på samma sätt med Jesus i sin nya bok ”Om Jesus” (2009). Han skalar bort allt som inte passar honom. Det lilla han behåller kallar han ”den historiske Jesus”. Han bygger på antagandet att Nya testamentets ögonvitnesskildringar i själva verket inte är några ögonvitnesskildringar utan en senare tids omtolkningar och spekulationer. Det ger honom utrymme för egna spekulationer om vem Jesus egentligen var.

Att Jesus dog för våra synder som ett försoningsoffer betraktar Gardell som en ”primitiv och outvecklad” tanke. ”En tidig och för länge sedan passerad fas i andlighetens historia. Och i det ögonblick vi släpper tanken på Jesus som syndoffer förlorar jungfrufödseln mycket av sin relevans, liksom behovet av att Jesus måste ha varit syndfri eftersom han inte längre måste uppfylla Moses lags krav på perfekta offerdjur” (s. 344). ”Jag betvivlar att Jesus dog för våra synder... Den tolkningen gör Gud till en obehaglig, jag skulle vilja säga *otillbörlig* kombination av lagstiftare, domare och bödel, och den gör människan till något orent, smutsigt och syndfullt som Gud inte kan ta till sig och inte älska om hon inte först renats. Och vad mer är – den tolkningen av Gud och av syndaförlåtelsen är inte Jesus” (s. 340). ”Jag bekänner inte att Jesus dog för mina synder. Men jag bekänner att Jesus är Herre” (s. 350).

Inom bibelkritiken har man länge lanserat tanken att Jesus som Kristus och Guds unike son som dött för våra synder är en senare förvanskning, en kyrklig uppfinning som har föga gemensamt med den historiske Jesus. Gardell sväljer med hull och hår denna bibelkritik som bygger på ett totalt underkännande av Nya testamentet och dess ögonvitnesskildringar. ”Vad vet vi med absolut säkerhet om den historiske Jesus?” frågar Gardell och svarar själv: ”Inte mycket egentligen” (s. 16). Ändå menar sig Gardell *veta* att Jesus var ”en av alla de profeter som stigit upp till ytan en kort sekund och felaktigt utropat Herrens dag för att sedan försvinna ner i historiens djupa hav igen” (s. 16). ”Jesus var en människa som brottades med sig själv” (s. 83).

”Jag finner den tröstande. Tanken att Jesus liksom vi andra grubblade och faktiskt bara gradvis förstod vem han var och vad han hade

potential att bli” (s. 86). ”Självpåstod han sig aldrig, vad man vet, vara Gud.” Men han påstod ”att han hade funnit en väg som skulle föra både honom själv och andra till Guds rike” (s. 28). ”Kanske ville han lära sig mer om Guds rike som han anat, och kanske var Johannes Döparen en av dem som kunde lära honom, som kunde hjälpa honom på vägen, och som erbjöd honom en plats och ett sammanhang där han inte blev ifrågasatt, utan fick börja om på nytt” (s. 61). ”Så till bilden av den korte, satte, tandlöse träarbetaren märkt av fattigdom och nedsliten av hårt arbete måste vi nu alltså tillfoga att han inte bara var bokligt obildad, han lät också som en lantis” (s. 87). ”Vi begår likaledes ett misstag om vi kräver av Jesus att han själv skall anse sig vara det som kyrkan sedermera bestämt att han var: syndfri” (s. 71). Även om ”Jesus blev upphöjd till Gud, var han – när han levde – ett barn av sin tid, och ibland med de gränser för sitt tänkande som hans kultur satte” (s. 128).

Enligt Nya testamentet är dock Jesus Kristus, Guds Son, identisk med den historiske Jesus. Apostlarna umgicks med honom i mer än tre år och evangelierna förmedlar vad apostlarna har sett Jesus göra och hört honom säga. ”Det var inte några utstuderade myter vi följde, när vi förkunnade för er vår Herre Jesu Kristi makt och hans ankomst, utan vi var ögonvittnen till Jesu majestät”, skriver Petrus (2 Pet. 1:16). Gardell däremot har varken sett eller hört vad som hände men menar sig ändå veta bättre än ögonvittnena! Matteus var där liksom Johannes. Markus förmedlar vad Petrus har sett och hört och Lukas har noga studerat ögonvittnenas vittnesbörd och sammanställt dem ”för att du (Teofilus = du som älskar Gud) ska veta hur tillförlitlig den undervisning är som du har fått” (Luk. 1:4). Dessutom skrevs evangelierna ner som historiska källor mycket nära de aktuella händelserna *medan de flesta ögonvittnena fortfarande levde och kunde bekräfta deras korrekthet.*

Enda möjligheten för bibelkritiken att komma förbi evangeliernas vittnesmål är att förneka deras apostolicitet. Det gör också Gardell. Han påstår att Matteus inte är aposteln Matteus och Johannes inte aposteln Johannes utan andra författare som återspeglar en senare tids tankar. Likaså avvisas Markus och Lukas som trovärdiga källor. ”De källor vi har att tillgå är tillkomna långt efter och långt borta från den tid och de platser och människor de säger sig skildra” (s. 21), påstår Gardell utan faktastöd. ”Evangelierna skrevs alltså av människor som inte med nödvändighet satt sin fot i Palestina. De hade aldrig varit på de platser där Jesus levde och verkade” (s. 24), dristar han sig påstå. ”Evangelierna

är inte ögonvittnesskildringar!”, upprepar han och höjer rösten till ett utrop (s. 25).

Gardell är medveten om att de bibelkritiker han åberopar ligger ”i luven på varandra” (s. 16) och ”utan undantag måste gissa och göra antaganden för att kunna bygga upp något som ens liknar en helhetsbild av Jesus” (s. 16). Deras väljande och vrakande i det nytestamentliga materialet bygger ju på spekulatio n och sker på subjektiva grunder. ”Jag vet”, medger Gardell, ”att också den Jesus som jag skriver om är en spekulatio n, en skugg-gestalt. Den historiske Jesus är en man som skulle bli ytterst förvånad av själva min existens. Denne Jesus gäckar mig, ingen annan möjlighet finns. Han är *mina* föreställningars Jesus Kristus, jag vet det” (s. 338).

Fastän böckerna ”Om Gud” och ”Om Jesus” sålunda enligt egen utsago innehåller spekulativa tankar och personliga ”föreställningar”, öppnar en rad kyrkor och församlingar sina portar för Gardells bibel- och kristendomskritik. ”Jag föreläser runt om i landet om gudsbilder i Gamla testamentet” (s. 32). Gardell förkunnar inte Bibelns Gud utan en panteistisk gudskraft inom oss och över allt (jämför med Martinus tankar i recensionen här nedan av ”Martinus tredje testamentet”). Gardell skriver: ”Gud är i allt, omsluter allt, förbinder allt med vartannat. Skaparen och hans skapelse går inte att skilja åt. Därför kan du söka Gud i dig själv lika väl som någon annanstans” (s. 352). ”Om Gud är uppfunnen – vilket han mycket möjligt är – så är han liksom hjulet en uppfinning som människor gjort oberoende av varandra i olika delar av världen” (s. 32).

Nu reser Gardell land och rike runt och förkunnar i fullsatta kyrkor inte bara en av människor uppfunnen Gud utan en av bibelkritiker och honom själv ”uppfunnen” Jesus, en Jesus som är en helt annan än apostlarnas och urkyrkans Jesus, en Jesus som inte är Guds son i egentlig mening, inte den utlovade Messias, inte världens ende Frälsare, inte lösepenningen för vår syndaskuld, inte den rättfärdighet som vi syndare behöver och erbjuds helt oförtjänt, inte ”*vägen*, sanningen och livet” utan bara en av många vägvisare. Han vill inte heller veta av en Jesus som på den yttersta dagen ska återkomma i sin gudomliga härlighet för att döma levande och döda.

Jag hoppas under hösten kunna publicera en bok som mera detaljerat behandlar ”Gardells föreställningar om Gud och Jesus”. Vilken Gud och vilken Jesus kan Gardell acceptera? Varför avvisar han Guds dom

över all synd och omvändelsens nödvändighet? Vad menar han med nåd och allas ingång i Guds rike utan någon Frälsare och Försonare, utan någon ställföreträdande gottgörelse? Varför anser han att Jesu jungfrufödelse är en bluff och vad menar han egentligen med Jesu död och uppståndelse? Vad är det för ett Gudsrike som Gardell tror på och som man menar att Jesus misstog sig om? etc. etc. I väntan på denna bok rekommenderas ett studium av ögonvittnenas vittnesmål om Jesus, dvs. vad apostlarna sett och hört. Detta finns sammanfattat i boken *Vem är han? Den verkliga Jesus från Nasaret* (XP Media 2007).

Petrus skriver: *"Herren Kristus ska ni hålla helig i era hjärtan. Var alltid beredda att svara var och en som begär att ni förklarar det hopp ni äger"* (1 Pet. 3:15). Och Paulus talar om att bryta ner *"tankebyggnader och allt högt som reser sig upp mot kunskapen om Gud"* (2 Kor. 10:4f). Därför tror jag att Gardells förkunnelse inte ska få stå oemotsagd utan hans tankebyggnader bör utförligt belysas och avslöjas och det apostoliska vittnesbördet lyftas fram. När biblisk tro förlöjligas och förpassas från kyrkans predikstolar, är det hög tid att begrunda vad Judas skriver: *"Mina älskade, fastän jag är mycket ivrig att skriva till er om vår gemensamma frälsning, finner jag det nödvändigt att skriva till er och uppmana er att fortsätta kampen för den tro som en gång för alla har överlämnats åt de heliga"* (Judas brev, vers 3).

SE

MARTINUS TREDJE TESTAMENTET

- **introduktion till Martinus samtliga utgivna skrifter och symboler**

Utgivare: Info@tredjetestamentet.se, september 2006. 44 A-fyrasidor

Martinus Thomsen, kallad Martinus, föddes 1890 i Nordjylland och dog 1981. Han är mannen bakom en modern panteistisk åskådning som går under namnet "Martinus kosmologi". Enligt panteismen är Gud en opersonlig världssjäl, identisk med världssaltet. I ett stort antal skrifter utvecklar Martinus sin panteistiska filosofi. Den finns sammanfattad under namnet *Tredje Testamentet*. Den nyandlighet som - vid sidan om ateismen - blivit så populär i vår tid är genomsyrad av panteism och hänvisningar till människans eget inre som sanningens källa.

En kort redogörelse för sådant som Martinus lär kan vara på sin plats också i en tidskrift för biblisk tro och forskning, eftersom han

ofta hänvisar till sina tolkningar av bibeltexter och vad Jesus har sagt. Många kanske frågar sig vad han menar när han ser sin kosmologi som ”uppfyllelsen av de i Bibeln genom Kristus förutsägelser givna löften till mänskligheten”. *Genom att han påstår sig ha fått en ny upplevelseförmåga menar han sig nu kunna hjälpa människor till ett högre medvetande, ”uppåt och framåt mot det fullkomliga människoriket”*. Han ser sig som en ”världsåterlösare”. Roten till allt ont är kosmiskt sett okunskap, skriver han, och han vill nu bibringa världen den sanna kunskapen (gnosis) och därigenom besegra det onda.

Enligt Martinus är världsalltet ”en evigt levande, alltomfattande organism, som vi genom religionerna lärt känna under begreppet Gud”, ”identisk med det evigt existerande världsalltet”. Avgörande för Martinus är en upplevelse som han hade när han var 31 år. Han skriver: Jag upplevde att ”jag hade en levande existens utanför de fysiska fenomenens värld, utanför allt vad som annars framträder som skapade företeelser, jag var utanför tid och rum, jag var ett med oändligheten och evigheten, jag var i mitt odödliga jags element, det odödliga jag som tillsammans med alla existerande levande varelsers odödliga jag är ett med världsalltets jag eller eviga upphov. Jag var här ett med den genom alla tider, genom alla världskulturer, världsreligioner, raser och folkslag medvetet och omedvetet sökta, dyrkade och tillbedde evige, allsmäktige, allvise och allkärleksfulle Gudomen” (s. 43).

Ovan citerade panteistiska tankegångar tolkar Martinus in i Nya testamentets texter (och det gjorde också gnostikerna som efter de nytestamentliga böckernas tillkomst började skapa egna ”evangelier”). Här ett exempel från Tredje Testamentet: När Jesus säger att han är ”ett med Fadern”, menar han detsamma som det Martinus säger om sig själv, nämligen att han är ett med oändligheten, ett med världsalltets jag. I hinduismen är detta målet för själavandringen: att inse att den egna *atman* (själen) är ett med *Brahman* (Världssjälen) och sammansmälta med den. Anknytningarna till indisk hinduism och sydostasiatisk filosofi är påtaglig i Martinus kosmologi. Tredje Testamentet talar bl.a. om karma, reinkarnation, mayas slöja (= den fysiska världen), det eviga kretsloppet, människans olika utvecklingssteg och det sant gudomliga inom människan själv som en del av världsalltets jag, världssjälen.

Så här kan Martinus bibeltolkningar se ut:

”Pilatus, Kristus och Barabbas – tre nödvändiga roller i människans

psyke under utvecklingen från djur till människa” (s. 41). Guds treenighet förklaras på följande sätt: *Fadern* är ”världsalltets eviga Gud, en totalt fullkomlig stillhet”, ”alla varelsers innersta jag”. *Sonen* ”spaltar upp Guds allestädes närvarande oändliga jag till de många, dvs. ett oändligt antal eviga gudssöner”. *Den Heliga Anden* är ”Guds eviga medvetande och kropp” (s. 12). *Människorna kallar Martinus de eviga gudasönerna som lever i ett evigt kretslopp där ljus och mörker ständigt växlar för att förnya gudasönernas kosmiska medvetande.* ”Därmed bevaras Guds fullkomliga medvetande evigt på topp”. Enligt Tredje testamentet äger det eviga livet rum som en oändlig vandring genom högre och högre kretslopp (s. 15).

När Jesus säger till Nikodemus: ”*Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike*” (Joh. 3:5), menar han med vatten ”en ny fysisk organism. Han talade således om reinkarnation. Ande är detsamma som medvetande. Att födas på nytt av ande innebär att man inhämtar nya erfarenheter” (s. 16). När Jesus säger till sina lärjungar: ”Men Hjälparen, den helige Ande, som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt vad jag har sagt er” (Joh. 14:26), då betyder detta enligt Martinus ett löfte om ”ett andligt vetande om den andliga verkligheten bakom den fysiska världen” (s. 18). Han betraktar ”Tredje testamentet” som den Hjälpare som Jesus utlovade.

Färggranna illustrationer

Tredje Testamentet innehåller många färggranna illustrationer med en rad geometriska figurer. De vill *tydliggöra* Martinus kosmologi. Men gör de det? Döm själva! Så här kan det låta: ”De två orange cirklarna och de gula strålarna härifrån symboliserar att de befinner sig i en parningsakt. Hankönet till vänster och honkönet till höger. Den hormonstyrda förälskelsen förstärker känslokroppen (de gula cirklarna). Övriga ringar symboliserar de andra grundenergierna. Indigofärgen visar hur salighetsupplevelsen i parningsakten skapar en bro mellan det fysiska och andliga tillvaroplanet. Den diskarnerade (= från kroppen befriade, red:s anm.) gudasonen befinner sig just i salighetsriket och genom den sexuella utlösningen i parningsakten skapas motsvarande mentala våglängd här på det fysiska planet.” ”Den momentana lyckoförnimmelsen i djurens parningsakt har i Kristusmänniskan blivit till ett permanent, medvetet tillstånd. Denna gudomliga medvetenhet är markerad med den blå cirkeln” (s. 31).

Sammanfattning

Den som tror att Martinus "Tredje Testamentet" har med kristendom att göra och tydliggör Jesu verkliga budskap har blivit allvarligt vilseledd. Liksom de gnostiska "evangelierna" anknyter till Jesus och vissa "Jesusord" (s.k. logier), gör Martinus också det. Precis som gnostikerna förvanskar han grovt apostlarnas vittnesbörd om vem Jesus är och vad han sagt och gjort. Det kan ske på ett finurligt och sofistikerat sätt som tycks tilltala den moderna människan. Men Martinus panteistiska filosofi är ett falsarium när den gör anspråk på att förmedla Jesu budskap och sanningen om Gud och människan. Tanken på det eviga livet som ständiga reinkarnationer och en oändlig vandring mot allt högre höjder tills en sammansmältning med Världssjälens äger rum är den frälsningsväg som Martinus förespråkar. Hinduer och gnostiker tilltalas av en sådan väg, men den är så långt ifrån biblisk kristendom som tänkas kan.

SE

VETENSKAP OCH TRO

Om hur gudstro och rationellt tänkande samverkar inom vetenskapen

Peter Stenumgaard

XP Media 2008, 128 sidor

Peter Stenumgaard är teknologie doktor och arbetar idag med forskning på heltid. Han vill med denna bok bemöta påståendet att en forskare som tror på en levande Gud därmed diskvalificeras från att bedriva objektiv forskning. Det är framför allt upplysningstidens föreställning om vetenskapens upphöjda position i förhållande till den "vidskepliga gudstron" som han vänder sig emot. Författaren hänvisar bland annat till den s.k. *Hedeniusdebatten* i Sverige som under 40- och 50-talen satte djupa spår inom kristna led (sid. 8). Ingemar Hedenius menade att en som håller kristendomens läror för sanna bryter därmed mot intellektuell moral. En intellektuellt ansvarstagande akademiker kan enligt Hedenius inte samtidigt vara kristen. Stenumgaard menar att om detta sagts idag skulle det ansetts för ålderdomligt tänkande och inte alls fått samma genomslag som då.

Författaren anser att det inte alls behöver föreligga någon konflikt mellan verklig vetenskap och kristen tro. Detta påstående bevisas med

exempel ur historien. Flera av de mest framstående vetenskapsmännen har bekämt sig tro på Gud. Som exempel tar han upp fyra kända namn, nämligen Galileo Galilei, Isaac Newton, Michael Faraday och Albert Einstein. ”Att just dessa valts ut är för att de på ett särskilt sätt stått för banbrytande upptäckter som ligger till grund för dagens vetenskapliga byggnadsverk” (sid. 9).

Stenumgaard menar att uttrycket ”vetenskap” används alltför lättsinnigt för att ”bevisa” en sak. Vem vågar egentligen säga emot det som är vetenskapligt bevisat? Just detta sätt att tänka har även påverkat den institutionella kyrkan och trängt undan kyrkans dogmer till vidskepelens hörn. ”Enskilda troende har under sin skolgång fått höra att vetenskapen underkänner kyrkans och Bibelns syn på hur världen fungerar samtidigt som vetenskapliga teorier framställs som sanna, objektiva och tillförlitliga” (sid. 13).

Denna vetenskapens särställning börjar emellertid alltmer att ifrågasättas också inifrån etablissemangen. ”Det är till och med så att den mest besvärande kritiken mot vetenskapens sanningsmonopol kommer från vetenskapsfilosofen. De senaste decennierna har vetenskapsfilosofin allvarligt underminerat vetenskapens anspråk på att vara en säker kunskapsform överlägsen andra former... Om någon idag inför moderna vetenskapsfilosofen skulle försöka hävda vetenskapens överlägsenhet så skulle denne inte bli betraktad som seriös” (sid. 14).

”Vetenskapen blev under upplysningstiden det mänskliga förnufts verksamhet som manifesterade den rena objektiva kunskapen till skillnad från den kunskap man ansåg hade förgiftats av religion eller allmän vidskepelse. Företrädare för denna tolkning lever fortfarande kvar i dessa föreställningar och anser därför att all form av kunskapssökande som inte uppfyller kraven för vetenskap skall klassas som felaktiga” (sid. 18f).

Mot denna bakgrund blir annan kunskap starkt ifrågasatt och misstänkt. Det är endast de upprepbara observationerna som kan anses vara tillförlitliga menar man. Men inte ens det kravet uppfylls då ekonomi och politik starkt påverkar slutsatserna. Ett sådant exempel är klimatfrågan där vissa hävdar att det är människans påverkan som orsakar förändringen medan andra hävdar att den påverkan är marginell. Istället menar man att det är en helt naturlig process som påverkas av andra faktorer än människans utsläpp av växthusgaser. Om nu båda läger använder samma metod, hur är det då möjligt att komma till så olika

slutsatser? Författaren anser att för en vetenskapsfilosof är detta inte underligt, eftersom han inser att det inte existerar någon riktig objektivitet inom vetenskapen (sid. 22).

Vidare menar han att vetenskapen idag är på väg in i en liknande process som den institutionella kyrkan genomgått sedan 1600-1700-talet. Under medeltiden formulerade den katolska kyrkan en enhetsvetenskap där frågor om Gud och naturen besvarades med Augustinus och Aristoteles. Alla typer av frågor kunde besvaras och det gav en viss trygghet och stabilitet. Under renässansen började denna enhet luckras upp då det visade sig att den beskrivning av naturen som kyrkan levererade inte stämde med upptäckter som forskaren gjorde med sina instrument. Detta kom naturligt att få en stor påverkan på teologin som ämnesområde (sid. 23-24).

I Sverige kallar man den del av teologin som finns kvar på universitetet för *religionsvetenskap*. Den vetenskapen behöver inte ta Guds existens eller Bibelns ofelbarhet för given. Den underställs kravet på "objektivitet" som varje annat vetenskapsområde (sid. 25). Stenumgaard menar att Hedeniusdebatten har visat sin genomslagskraft, inte minst på universitetsteologin, genom sin svidande intellektuella och moraliska kritik av kristendomen. Men författaren ifrågasätter starkt om Hedenius fått samma genomslag idag eftersom Hedenius stod för ett ålderdomligt vetenskapsideal. På 1970-talet slog en mer *anarkistisk* vetenskapsyn igenom som kan anklaga det klassiska vetenskapsidealet för samma dogmatism som upplysningsfilosoferna anklagade den katolska kyrkan för på 1700-talet (sid. 26).

Författaren gör läsaren bekant med de fyra ovan nämnda vetenskapsmännen. Boken slutar med att nämna tolv stycken berömda vetenskapsmän med en uttalad tro på Gud.

Denna bok är väl motiverad utifrån de ateistiska angreppen på kristendomen och tron på Gud, i synnerhet ateismens försök att förpassa kristendomen till vidskepelse och trolldom. Ständigt lyfter man fram evolutionstanken som ett bevis på vetenskapens seger över den bibliska skapelsetron. Ständigt hävdar man att kritiken av evolutionsteorin skulle vara ett sådant bevis på vetenskapsförakt.

Man förstår att författaren till en bok som denna visar ett stort mått av mod inför den akademiska miljön och det är uppmuntrande. Det är långt ifrån vad vi annars möter i t. ex. olika massmediala sammanhang, där förväntningarna på företrädare för kyrkor och samfund ofta grusas.

I stället kommer det undanflykter och svaret anpassas till politisk korrekthet. Men i denna bok möter man både frimodighet och glädje i tron på Guds uppenbarelse.

Hedenius funderade på tro kontra vetande. Denna bok kan sammanfatta dessa begrepp, tro och vetande, med citatet: ”Tron är en övertygelse om det man hoppas, en visshet om det man inte ser” (Heb. 11:1).

Det faktum att den kristna tron har sin grund i Guds verkande betyder inte att mänskliga föredömen är utan betydelse. Därför kan det vara av vikt att påminna om att människor med så stort inflytande som de ovan nämnda vetenskapsmännen haft en gudstro. Vi är tacksamma över att Stenumgaard har arbetat med denna fråga och gett oss värdefull information om dessa män. Inflytelserika personligheter som förnekar och förkastar tron på Gud är tyvärr inte ovanliga och får ofta stor genomslagskraft. Därför är det bra att lyfta fram personer som historiskt haft stor betydelse för mänskligheten och visa till deras tro som påverkat och grundlagt deras insatser för verklig vetenskap. Föredömen är alltid av betydelse, inte minst för unga människor som kan få hjälp av denna bok. Dessutom är den lättläst och enkel i sin framställning.

AS

Gåvoredovisning

t.o.m. 28 april 2009

Till Siftelsen Biblicum

Anonym givare 2450; Claes Olofsson, Hudiksvall 100; Gert Lindell, Stockholm 50; Raymond Backsjö, Falun 100; Magnhild Häggström, Piteå 300; Lars Isaksson, Huddinge 200; Solweig Depken, Knivsta 300; Anders Kindstedt, Enskede 300; Madeleine Krieger, Minneapolis, USA 800; Thomas och Sofie Erlandsson, Svärtinge 1000; Lars o Katarina Eliasson, Ryssby 100; Tore Olsen, Aalta 30; Ove Bengtsson, Örskelljunga 200.

S:a 5930 SEK

Turid Welde, Håvik 1000; Tor Jakob Welde, Lakesvåg 130; Øyvind Edvardsen, Ljungby 1275; Sverre Brandal, Avaldsnes 775.

S:a 3180 NOK

Karolina Karf 50; Jukka Söderström 5; Tor Hemming, Malax 100.

S:a 155 EURO

Till gratispridning

Gert Lindell, Stockholm 50; Bill Gunnarsson, Ljungby 300.

S:a 350 SEK

Eva Söderströms minnesfond

Elisabet o Torsten Carlsson, Uppsala 500.

S:a 500 SEK

Varmt tack för er omtanke och givmildhet! 2 Kor. 9:7. Red.

Vädjan om hjälp

• Vi vädjar till alla som förstår värdet av ett fritt bibelforskningscentrum för information och forskning att ekonomiskt stödja Stiftelsen Biblicum. Utan trogna understödjare kan Biblicum inte fullfölja sin viktiga uppgift.

Bankgiro Sverige 251-4701
Plusgiro Sverige 15 23 35-6
DnB NOR Norge 7877.08.15400
SAMPO Finland 800017-70843747

• Hjälp oss att sprida våra böcker och småskrifter! Inte minst studerande och lärare behöver en saklig information om Bibeln och bibelforskningen, som inte tar sin utgångspunkt i förlegade bibelkritiska teorier utan noggrant presenterar *biblisk tro och historiska fakta om Bibeln*.

• Hjälp oss också att få flera understödjare och prenumeranter på vår tidskrift!

Stiftelsen Biblicum

Besöksadress:

Hantverkaregatan 8B, 341 36 Ljungby. Tel 0372/86303

Postadress:

Ordförande Alvar Svenson, Klasgatan 10, 340 14 Lagan
Tel 0372/30857. E-mail: alvarsvenson@yahoo.se

Tidskriftens expedition:

Ingvar Adriansson, Släntvägen 10, 331 35 Värnamo
Tel 0370/18217. E-mail: biblicum@bredband.net

Kontakt i Norge:

Egil Edvardsen, Solåsvn. 20, 4330 Algård Tel 51617540.
E-mail: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no